

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORISZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELVE:
Hozzunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix	343
Gazdasági levél. — Szász Ferencz	344
Magyarország burgonyatermesztése és a külföldi vetőgumó. — Dr. Rapaics Raymund	345
A Jurenák-féle ekéről	346
Jogyzetek a cseresznye termesztéséről és értékesítéséről. — Kardos Árpád	346
Kérdések és feleletek	347
Kérdések: Laza homokon luczernát létesíteni. H. N. — Burgonyakeményítő gyártás. K. A. — Csibehur ter- melés. K. K. I. — Kertkerítés sodronyból. I. D. S.	
Feleletek: Birtok körülárkolása. László Domokos. — Kifagyott zabosbüköny helyett mit tegyünk? Szücs János. — Csalamádénak melyik kukorica a leg- kiadósabb? K. Z. — S. Mező Károly. — Kenderter- melés. F. Z. — Fekál és baromfitrágya a gyümölcsös- ben. B. G. F.	
Hírek	348
Aprók	350

SZEMLE.

(Nagy károk a gazdaságokban a rossz időjárás miatt. — A brüsszeli cukoregyezmény becikkelyezése. — A cukorrépa termelés csökkenése 1912-ben. — Védjük a cukorrépat. — A malmok és a gazdák. — Rossz takarmánykilátások. — A magyar marha kipusztítása ellen. — Lapjainkban a feleletek továbbra is ingyenesek.)

Mivelhogy különösen tőzsdekörökben nem hiszik el, hogy milyen rosszak a termés kilátások, ide csatoltan leközzüljük lapjaink egyik legrégebb olvasójának és mezőgazdaságunk egyik kiváló nestorának f. hó 22-éről, az alföldről kelt sorait a gazdasági állapotról:

A mi országunk léte a földművelésen alapul. Az idej tavaszi időjárás a képzelhető legrosszabb, a melyet 48 évi gazdálkodásom alatt át nem éltem és semmi szenzációt a napi sajtóban nem kelt, nem tárgyalatik „per longum et latum”, mint a „Titanic” hajószerecséltenség vagy valami gyilkosság. Pedig ezen ádáz idő millióknak létét fenyegeti. A gyümölcstermés már is tönkre ment a 6—70-os fagyok által. Vissza fejlődött a rozs, buza, az alig várt luczerna megfagyott, nem fejlődhetik, mert a folytonos hideg szelek minden fejlődést megátolnak. Ma is dühög a hideg szél, úgy hogy rókás bekecsket kellett öltenem, hogy a hajnali inspicálást megtehessem. A fü a réteken is megöregedik már a folytonos hideg szelekben, széna tehát már kevés teremhet. A föld fizikai állapotát egészen tönkretette a vízőzönöz hasonló tömérdek eső. Össze folyt és kérges lett, de a kéreg alatt

sár van. Az őszi szántásnak sok részére még reá sem mehetünk. Így a répat máig sem birtam egészen elvetni, pedig 3 koronás magot vásároltam, és ennek jó része a zsákban fog maradni! Ma már 22-ike van és még most vettetik a zab. Ez hosszú tengidejű növény lévén, ennek terméséhez csekély reményt lehet füzni. Egy szoval roppant abnormális állapotban van a gazdasági helyzet az országban és erről beszéd alig esik!... A miniszteri jelentés is csak könnyesen érinti, hogy volt egy kis fagy ugyan, tett is némi kárt a gyümölcsben, meg egy keveset a szőlőben, de a buzáék és tavasziakban semmit. Sőt a buzákra még jó hatással is volt, mert visszatartotta a buja fejlődést, holott pedig viszonyu a kár a buzáékban. Nagy a bizalom a jó májusban, ámde ez is ha lesz, csak ott fejleszthet a hol van mit, de a kiázott, kifagyott buzákat helyre nem hozhatja. A büvös hatásu május az idén szinte befuccsol ha a „Meteor” jóslata bekövetkezend, pedig féltő, hogy igaza lesz, mert eddig az időjárást meglehetősen prognostizálta. A legrosszabb kilátásaink vannak és a gazdák nagy tömege még sem jajveszékkel! Ugyátszik a májusban bizik mindenki.

Bars- és Hontmegyéből pedig azon hír érkezik, hogy a hideg szelek teljesen felszárították a talajt és hogy egyes helyeken husvét óta nem volt eső, mely ugyancsak elkellene. Szinte elszomorító a károkat a vetésekben nézni, melyet a fagy okozott.

Árvizek a Tisza és Maros mentén. Csongrádot, Péterrévét és Tápét elöntötte az ár, Szolnok körül a Zagyva tetézi a bajokat. Óriási fagykarak a szőlőkben, Eger és Gyöngyös 60—90, Sopron megye 10—60, Kecskemét 30—70, Fehértóplom 30—35, Aradhegyalja 60—100%-os károkat jelez. Lesz a bornak magas ára, már annak, a kinek a pinczéje ki nem ürült a mult évben. Már most is felszökött 50%-kal. A komló is Segesvár vidékén elpusztult a fagy következtében. A talaj meg ottan annyira nedves és vízzel telített, hogy földmunkára egyhamar gondolni sem lehet. Az őszi vetések is sárgulni kezdenek s a tavaszi munkákat nem lehet befejezni. Árvizek vannak mindenütt. A mezei utak járhatatlanok. A jobb, szárazabb s melegebb időjárást alig várják a szász gazdák.

Lukács László még mint pénzügyminiszter, a képviselőház egyik ülésén törvényjavaslatot terjesztett be az 1902. évi márczius 5-én Brüsszelben kötött cukoregyezmény által létesített nemzetközi unio meghosszabbítására vonatkozó jegyzőkönyv becikkelyezéséről. Az új jegyzőkönyvet az unióban levő államok képviselői ez évi márczius 17-én irták alá s első cikkében az a módosítás foglaltatik, hogy a jövőben Svájcznak is biztosítva lesz az unióban a szavazati jog. Módosító rendelkezések foglaltatnak a második cikk-

ben is. E szerint az Oroszország részére 1909 évi szeptember 1-től 1913. évi augusztus 31-ig terjedő négy termelési időszak mindegyikére biztosított 200.000 tonna kiviteli kontingens fenn tartatik az 1913. évi szeptember 1-től 1918. évi augusztus 31-ig terjedő öt termelési időszak mindegyikére. Tekintettel arra, hogy rendkívüli körülmények folytán 1911—1912-ben cukorhiány és egyuttal jelentékeny áremelkedés jelentkezett a világpiaczon, a szerződő államok beleegyeznek abba, hogy Oroszország egy rendkívüli kontingensben részesüljön, a mely a következőképen lesz felosztva: az 1911—1912-iki termelési időszakra 150.000, az 1912—1913-ikire 50.000 és az 1913—1914-ikire 50.000 tonna.

Ha már a cukorrépánál tartunk, úgy a következőket kívánjuk konstatálni: Az idén kevesebb lesz a bevetett terület. A kik korán vetettek, azok is esetleg kénytelenek lesznek valamely bekövetkezendő veszedelem miatt a répatat kiszántani és a horribilis drága és általában egész Európában nagy répamaghiány miatt felhagyni az újabb vetésekkel. Így tehát előre láthatólag kevesebb cukorrépatermésre van kilátás.

Jablonowsky József, a m. kir. rovarvartani állomás igazgatója a ki érdemei alapján most lépett elő a VI. fizetési osztályba — mihez szívből gratulálunk — és a kinek sok jó tanácsaiért hála-
lás gazdaközönségünk, a következő figyelmeztetést küldte a gazdákhöz:

„Mint hogy egy-két éve már kevesebb a répabogár okozta baj a takarmány- és a cukorrépában, mégis látható, hogy az a dicséretreméltó felbuzdulás, a melyet a védekezés terén a répabogarak ellen az előző években láttunk, mintha nagyon is ellanyhult volna. Pedig kár volna a megkezdett jó munkát abba hagyni. Figyelmeztető szavamat kivált most emelem fel, a mikor a kis keledező répat a sok ünnep s kivált az áprilisi időjárás a legtöbb veszedelemmel fenyegeti. Ne feledjük, hogy a répabogár egy része már künn is volt és zöme, csak legyeny egy-két meleg napunk, olyan hirtelenséggel és erővel lepi az éppén bujó répat, hogy az, mint a régi időben ismét odalesz. Ne feledjük, hogy tekintetből a válságos eshetőségekre, most egyelőre csak a szedés és az árok nyujt e betörő sereg ellen védelmet. Ha e mentés sikerül, akkor lehet majd szó a permetezésről, a mely azonban semmivel sem fontosabb a most végzendő szedésnél. A ki ezt mellőzi, annak aligha lesz valami permetezni valója. Nehogy vád érjen, hogy a dolgot a könnyebb végén fogtuk meg: minden répatermesztőnek figyelmébe ajánlom a répabogaraknak mostani irtását.”

A malmok és a gazdák, a gazdák és a malmok czim alatt vagyis Floridor és Célestine változa-

Szövetkezeti bizományi sertéshizlalótelepének ismertetőjét

:: érdeklődőknek megküldi a ::

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

Telepvezetőség:

Budapest-Kőbánya, X., Szállás-u. 20—22.

tokban a napi sajtóban mindig támadják a gazdákat, hogy a malmok beviteli jegyeinek akciója ellen állást nem foglalnak. Most legújabbán több, még pedigrillen merkantilista lap ad le oly híreket, melyek gondolkodóba ejtik a gazdákat és a gazdatársadalom egyik-másik tagja is felszólal, hogy hallgatagon hivatalos részről a veszélyt nem lehet immár közönyösen nézni. Mi a malmok e merénylete ellen több ízben felszólaltunk és abbéli reményünknek adtuk kifejezést, hogy a hivatalos körök is állást foglalnak ellene és a gazdák érdekeit megvédik. De mindhiába. A sok közül egy szemelvényt a napilapok közgazdasági híreiről alant közlünk le:

„A malmok és a gazdák. A ki az agráriusoknak a merkantilistákkal szemben tanusított magatartását az utóbbi időkben behatódott figyelemre méltatta, az okvetlen észrevehette, hogy a régi gyűlölködéssel szemben milyen elnéző jóakaratot tanusít jelenleg a gazdatársadalom hivatalos szervezete, az OMGE. a merkantilista nagytőkével szemben. Nem is szólva arról, hogy az utóbbi időben az OMGE. részvételével támogatott merkantil vállalkozásokat, mint például a mütrágya-kartelt, a dohánykereskedelmi részvénnytársaságot stb., bizonyára feltűnt mindenkinek az a jóakaratu ellenzékiség is, a melyet az OMGE. például legutóbb a brüsszeli cukor-egyezmény tárgyalásai előtt tanusított. Most pedig agrárius kézbe érkezéskor levél arra figyelmeztet bennünket, hogy milyen tüntetően hallgat az OMGE és annak minden orgánuma azokkal a hírlapi jelentésekkel szemben, a melyek az örlési forgalomnak a beviteli jegyek formájában való feltámasztásáról szólnak. A Köztelek, a mely minden alkalmat megragad, hogy anti-merkantilista felfogásának kifejezést adhasson, egyetlen szóval sem emlékezett meg a beviteli jegyekről nemcsak nálunk, hanem a napilapok egyéb komoly organumaiban is napvilágot látott közleményekről és mig azelőtt a pusztai híresztelés is elegendő lett volna talán, hogy csatakiáltásba törjön ki a malmok megjutalmazása ellen, addig most egy szót sem hallat és néma szemlélője a beviteli jegyek körül folyó szóharcznak. Nagyon változnak az idők.“

*

A midőn igen rosszak a terméskilátások, foglalkozunk kell azzal is, milyen lesz a takarmánytermés, mert hát a lábas jószágnak ennie kell. Bizony szomorú, nagyon is szomorú ezen kilátás is, mert a zabosbükönynek, hereféléknek beadott a fagy. Állatállományunkat számbelileg növelni kell, azzal minden gazda tisztában van; de hogyan, ha nincs takarmány? A 17 koronás korpaárak nem kedvezők erre, ha pedig a termés rossz lesz, nincs kilátás az alapos takarmányáresésekre és majd ismét csak Olaszország fogja a „gaudeamus igitur“-t elnevelni összel és legjobb anyagunkat potya árakon megvásárolni. Ahol az árvíz elöntötte a földeket vagy megkéstek a tavasziak vetésével, ott majd tengeri fog diszleni. Mintegy 300.000 kat. holdnyi nagyobb vetést prognosztizálunk ez évben. Legalább sikerüljön ez, ha már más takarmányok a mohácsi veszt játszáka. Ha a gazdákat kérdezzük, hogy áll a termés, azt mondják: „á la Mohács.“ Németül ez annyit jelent, hogy: „Schlacht!“

*

Valahányszor szó esik a magyar fajtájú szarvasmarháról, mindig eszünkbe jut az, hogy minél kevesebb lesz ez az ideális igavonó, annál jobban szökik fel annak ára. Így van ez és így lesz. Az erdélyi gazdasági felügyelők a főnökök által kiszabott árakért nem kapnak bikákat a köztenyésztés részére. A jó igás ökör pedig

mint az e heti lapszámunkban megjelent gazdasági levélben felemlítették az erdélyi vásárokon magas volt. Takarmányhiány dacára? Gondolkozunk kell, vajon nem volna-e indokolt a pártatlan erejű magyar marha kipusztításának háttér szabni? A pusztulásával a megmaradottak ára emelkedik, a mi e fajtát nem tenyészítő gazdáinkra nem lehet közönyös.

*

A „Köztelek“ legutóbbi szemléjében közhírré tette, hogy ezentul a lapban felvetett „Kérdések“-re csak az várhat feleletet, a ki 1 koronát mellékel minden kérdéshez. Lapjaink bár gondolkodásunk liberális, mindazonáltal bizonyos fokú konservativizmust fejtendek majd ki továbbra is és a hozzánk intézendő kérdésekre diltalanul adjuk meg a kívánt szakfeleleteket.

—ix.

Gazdasági levél.

Irta Szász Ferencz.

Pusztakamarás, 1912. IV. 19.

Egy mezősegi földbirtokos egyszer megakarta mutatni munkásainak, hogy miképpen készítik a szép, zöld szénát villahegyen szárogatva. Serényen folyt a munka és már odáig jutottak, hogy villahegyekbe gyűjtötték a rendeket, de aztán jött az eső, megáztatta s megint széthányták, azután megint összerakták s egy újabb eső következtében megint széthányták. Ez ismétlődött vagy négy napon keresztül s ez anynyira elkésesítette a birtokost, hogy egyik határ őrének azt mondta románul „megbolondulok“. Erre a határőr, az oláhok flegmatikusságával azt felelte: „hadd el uram, így volt ez mióta a világ áll“ s igaza volt, mert bizony gazdai életünkben gyakran a legjobb igyekezet is megtörik az időjárás mostohasága miatt!

Igy voltunk a mult napokban is, gyakran állottunk közel a megbolonduláshoz.

Először is óriási viharok okoztak tetemes károkat, fák kitérésével, épületek kifedésével, takarmány és szalma kazlak szerke hordásával s erre aztán méltó utódképen jött egy nagy havazás 0°—3°-ig süllyedő hőmérsékkel, habár a hó nagyjában elment, azért a hideg tartotta magát úgy, hogy igazán csak ma április 19-én állott fel az idő. Közben aztán volt még sok eső is, úgy hogy sok tábla most is oly nedves, hogy csak lóháton kerülgetjük s így történt meg az az eset, hogy vetjük javában a tengerit, de az árpa egy része még sok gazdaságban vetetlen, mert nem lehet rámenni a táblára. Egyéb sem kell most, mint egy száraz május, akkor aztán araszos árpát aratunk és nem lesz sok dolgunk a zsák töltéssel. Az ősziakat pedig megtépzta egy kicsit a sok szél, de komoly bajuk ezideig nincs. A beállott jó idővel igyekszik mindenki befejezni répa vetését is s dacára a drága magnak, nem sajnál 15 klg-ot sem kat. holdanként, mert késő az idő. Őszi buzába vetendő lóherések még vetetlenek, mert sok táblán még most is nagy hó állások vannak, tavaszi kalászokba együtt vetjük a védnövényvel a lóherét úgy, hogy 1½ hl. zabra vagy 1 hl. árpára 10 kg. lóhermagot keverünk, de a keverést zsákonként eszközzöljük, mert nagy tömegben nem lehet tökéletesen összekeverni.

Azt is megtesszük, hogy fordulónál megkeverjük ismételten a vetőgép ládjában a magot!

Egy szóval kritikus állapotokat szült az utótelecske, nem is szólva arról, hogy a baraczk termést tönkre tette s egyéb gyümölcsöt is megkínzott, még a szőlőt sem kímélve meg egészen. Vissza vetette nagyon a luczernásokat is, pedig bizony alig várjuk már, hogy használhassuk,

fogytán lévén a takarmány készlet. Boldog ember ki sok őszi keveréket vetett!

A mult héten dolgom akadt Aranyosszéken a Keresztes mezőn, hát meglátogattam Elekes Árpád gazdatiszt kollegámat, a ki tudvalevőleg nálam Erdélyben a tengeri négyzetes mivélése terén dicséretre méltó uttörő munkát végez. Előfeltételei a négyzetes u. n. Hermann-féle tengeri művelési módhoz megvannak, mert úgy a Keresztes mezőn, mint a vele határos Aranyos menti jó nagy darab sík terület, lehet az egész vagy 14.000 kat. hold, úgy hogy a régi időben még tuzok is élt e vidéken. Hol Elekes gazdálkodik a Harasztosi határban a talaj fekete agyag — 9—10 méteres feltalajjal — alatta kavics. Közélebb az Aranyoshoz, már sokkal sekélyebb a feltalaj.

A mi a művelést illeti, áll őszi mélyszántásból, tavaszi boronálás után vagy grubber vagy tárcsás borona jár, azután a talaj teljes elegyengetésére megint borona, de már jó széles fogású könnyű borona. A második boronálás után henger, henger után a sorjelző. A sorjelzője házilag előállított 4 soros 80 cm. sortávola, a mely foggantyúval is el van látva és Sack eke taliga után erősíthető, tehát eggyel több szerszám az egyetemes ekékhez. Napi munka képessége egy irányban vonalazva 10, mindkét irányban vonalazva 4½—5 kat. hald. A vonalak keresztelési pontjára gyerekekkel ülteti a tengerit vezényszóra ép úgy mint Hermann. „Egy“ vezényszóra mindegyik kivesz tarisznyájából 3 szem tengerit, „Kettő“ vezényszóra az első keresztelési pontra teszik 2—3 cm. mélyen s rá is taposnak. „Egy“ vezényszóra előbb lépnek a következő sorig s így megy az tovább, gyorsan, pontosan. Két 60 filléres napszámú gyerek átlag beültetett egy kat. holdat, a felhasználott vetőmag mennyiség 10 liter, vagyis körülbelül 8 kg. szemben a szokásos 15—20 kg. holdankinti vetőmag szükséglettel, tehát fedeződik a kiadás.

Tavaly megpróbálta a Mc Cormick-féle házi ültető botot, igen jó eredménnyel, egy ember elültetett naponta 3 kat. holdat.

Kérdeztem, hogy miért nem használja ültetésre a „Seniort“ vagy más amerikai rendszerű fogatos négyzetes ültető gépet, mire azt felelte, hogy ezek a gépek csakis egy irányban végeznek pontos munkát, vagyis a menet irányában, de keresztben nem találhatnak teljesen a sorok s ez nagy hátrány, mert nem lehet elég közel és elég gyorsan kapálni, meg aztán más üzemi szempontból is jobban jön ki a sorhuzó utáni ültetéssel, mert a Senior eltekintve attól, hogy drága, hát nem is pontos s nem is végez elegendő munkát, mert 2 emberrel és 2 lóval csak 4 hold a munkaképessége.

Érdekes, hogy úgy a sorhuzók, mint a kapák vontatására nemcsak lovat használ hanem ökröt is, házilag előállított egyszerű egyes jármokba (kumettekbe) fogva az ökröket s azt mondja, hogy az ökör is végez olyan gyors munkát, mint a ló! (Az ökrök magyarok, a lovak pedig rendes télvér könnyű lovak.) Az ökrök beszoktatása egyesbe rendkívül könnyű!

A mi magát a tengeri mivélést illeti áll: 1. sekély kapálásból, a hogy a tengeri kilátszik (esetleg előzőleg fogasolás).

2. Egyezés. Ez már kézi erővel történik és abból áll, hogy minden egyes fészekben 2 szál tengerit hagynak meg.

3. Második, mély kapálás 4—5 cm. mélyen.

Ezután 2 heti időközökkel folytonos kapálás mindaddig, mig a tengeri közt kár nélkül járhatnak a fogatok átlagban 6—7-szer, az első két kapálást is beleértve.

KÖSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMŰVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Köszegi-féle szab. motoros talajművelőgép bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekével. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 30—50%-kal nagyobb terméshozam (voltak 1910-ben 100% terméshöbbletek is). — 8. Örlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitűnően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenkheim Frigyes Pusztá-Szöllős, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Mátyás Zoltán Alattán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Érendréd, Zathureczky Károly Hangács, Razgha Ernő Hontkiskér, Pannonhalmi Főapátság Kismegyér, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygeresd, dr. Goszthony Mihály Bárdibük, gróf Pejacevich Tivadar Nasice, Magy. kir. állami ménesbirtok Bábolna, Gazdasági akadémia Debrecen, gróf Serényi Béla Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német-, Orosz- és Franciaország, Románia, Egyiptom, Kanada, Argentína és Chile részére gyártási engedélyt adva: **Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.**

Egy kapára átlag 10 kat. hold esik, a kapák újabbban Planet jun-ok.

A természetett tengeri fajta eddig Laposnyaki volt az u. n. 8 soros, újabbán bánkúti és saági tengerivel kísérletez.

A szerelés, szárvágás napszámban történik, ha nem akad ember, akkor $\frac{1}{9}$ -ed (egykilenced) részért török le, a szárf pedig kat. holdként 4—5 koronáért vágják.

10 évi átlagban 16 q-ás szemes tengeri termést értek el, de megjegyzendő, hogy a birtok tagosítás előtt nagyon el volt hanyagolva és az is fontos dolog, hogy csak újabban dolgoznak bővebb trágyázással és műtrágyákkal és gőzekével, az átlag tehát emelkedni fog, a hol ezt az előtti rendes harmados műveléssel csak 10 q-ás terméseket értek el a részeseivel együtt.

A jó példa követésre is talált, mert a környékbeli kisgazdák egymásután térnek át a négyzetes művelésre s ez magában olyan eredmény, a melyikhez szívünkbelől gratulálhatunk.

Szokásomhoz híven irok egy pár sort a kisármási gázforrásról is, hol egymás után emelkednek a furó tornyok, az is igaz, hogy egy a mult héten végig feküdt a gyepen a nagy szél miatt.

Egy agyagipar gyár és a levegősalétrom gyár a közel jövőben felépül.

A napokban lezajlott nagysármási vásáron következők voltak az árak.

Igás ökör I. párban	1200 és feljebb K
Igás ökör II. "	900—1000 "
Rugott borjú "	300—450 "
2 éves tinó "	460—600 "
3 " " "	550—750 "
4 " " "	700—1000 "
Fejős tehén drbonkét	400—700 "
1 éves üsző "	120—200 "
2 " " "	200—250 "
3 " " "	250—300 "
Fejős raczka juh bárányostul	26—40 "
Selejtes juh és kos	22—30 K

Sertés árak nagyon gyengék, a tavalyival szemben $\frac{1}{2}$ ár.

Általában a vásár nagyon tartott volt, még legelőnkebb volt a kereslet fejős juhok iránt. Nagyon szép és jó fejősökért nagy pénzeket fizettek, mert míg régebben 1 drb. bárányos juh maximálisan 18—kor., volt, addig most 40—kor.-át s egyes esetekben még többet is fizettek átlagban pedig 28—30 kor.-ra tehető az ár.

Levelemet befejezve jobb májüst kívánunk mint a milyen április volt.

Magyarország burgonyatermesztése és a külföldi vetőgumó.

Irta: Dr. Rapáics Raymund.

Magyarország burgonyatermesztése az ország közgazdasági viszonyainak teljesen megfelel; a mint azt a Köztelek hasábjain kimutattam; burgonyaterméseink teljesen megfelelnek más egyéb mezőgazdasági termékek terméseinek. Burgonyatermesztés tekintetében éppen olyan mértékben maradunk például Németország mögött s vagyunk például Oroszország előtt, mint buza, rozs stb. terméseink tekintetében. Ez az, a mire az országos terméseredmények átlagszámait tanítanak.

Ha azonban belemegyünk a viszonyok közelebbi fejtegetésébe, a fentebbi igazsághoz még egyéb igazságok is fűződnek, a melyek egyenesen megmutatják az utat arra, hogy miképpen lehet Magyarország burgonyatermesztését tovább

fejleszteni. Németországban 100—140 q-t terem hektáronként a burgonya, nálunk 70—90 q-át. Ebből azonban épenséggel nem következik, hogy Magyarországon nem volnának gazdaságok, a hol olyan, vagy még annál is jobb termést el nem értek volna, mint a németországiak. Két ilyen gazdaság burgonyatábláit volt alkalmam a tavaly pontosan megvizsgálni, a sok adat közül, a mely rendelkezésemre áll, ezeket emelem tehát ki s teszem itt közzé.

Straetz Hermann írja Marosvásárhelyről: „Van szerencsém értesíteni, hogy évenként 230—265 hektár földet szoktam burgonyával bevetni a következő burgonyafajokkal: 1. „Lech“ féle burgonyából hektáronként 16 q vetőmag szükséges és augusztus havában kiszedve átlag 170—187 q-t kapok belőle. 2. „Imperator“ féle burgonyából hektáronként 19 q vetőmag szükséges és szeptember havában kiszedve átlag 170—238 q-t kapok belőle. 3. „Wohlmann“ féle burgonyából hektáronként 17 q vetőmag burgonya szükséges és szept.—okt. hónapokban kiszedve, átlag ugyancsak 170—238 q-t kapok belőle.“

Br. Bánffy Ferencz írja Karácsonfalváról: „Itt 1911-ben termeltünk „Wohlmann“-t circa 4 hektáron, hektáronként termelt 179 q, „Imperator“ circa 10 hektáron, termés hektáronként 145 q. Művelés: őszi szántás, tavasszal kultivátor fogas; 2 kézi kapálás töltögetés. 225 kg. szuperfoszfát hektáronként Vetés kézzel, sorhuzó után. A „Wohlmann“ 1908-ban szereztett be a kisszebeni földműves iskolától, az „Imperator“ egy brassómegyei kistermelőtől. Az ő saját termésü gumó vettett el. Régebbi termésekről pontos adat nincs, de 100—135 q között variált hektáronként az 1911. évit nem érte el. Betegségek nem észleltettek, sőt a burgonya mindig teljes egészségesnek mutatkozott. A tavalyi vizsgálat eredményét tanár ur ismeri. A talaj inficizálva nem lehet, mert eddig a 4 évi termelés alatt még nem ismétlődött a burgonya ugyanegy táblában. Megjegyzem, hogy eddig oly táblában, mely közelebből trágyázott, csak 1908-ban volt, a burgonya pedig akkor adta a legkisebb termést.“

Amint látjuk, Magyarországon is vannak gazdaságok (a felemlített kettőn kívül persze még sok 100), a hol a burgonyatermés semmivel sem állanak hátrább, mint a németországi jobb burgonyatermelők termései. Ha tehát minden hazai burgonyatermelő hasonlóképpen természeténél buronyáját, könnyen elérhetők a németországi burgonyatermés eredményeit, mindenféle reklamározott, de a mint már e lap hasábjain eléggé bebizonyítottam, gazdaságilag teljesen jelentéktelen betegség mellett is.

A hiba tehát nem a burgonyában, hanem a természetben van, a mint ezt nem tudom elégszer ismételni. Sem az Imperator, sem a Wohlmann nem vénhedett el s ma is olyan szépen terem, mint valaha. De hát persze nem mindenütt, csak ott, a hol megfelelőleg természetik őket. Így jutunk el végül is ahhoz az igazsághoz, hogy a magyarországi burgonyatermés átlagok viszonylagos kisebbsége egyáltalában nem a betegségek következménye, hanem abban leli magyarázatát, hogy Magyarországon a természetnek sokkal kisebb százaléka természeti okszerűleg a burgonyát, mint Németországban. És azok, a kik nálunk nem értenek a burgonyatermesztéshez, sokkal okszerűtlenebbül természetik a burgonyát, mint azok, a kik Németországban tekintendők okszerűtlen természetőknek.

Nyilvánvaló dolog, hogy a magyarországi burgonya termésátlagok emelésének

csak egy módja van, a gazdasági ismereteknek terjesztése, a kisgazdák körében tüzzel-vassal, a minthogy egyáltalában ez az egyetlen módja annak, hogy hazánk közgazdasági általánosságban emelkedjék. Mindez önként és biztosan következik abból, a mit Magyarország burgonyatermesztésére vonatkozó cikkemben a magyar gazdaközönség elé tártam. És mégis mit látunk? Azt, hogy egyesek szemben a statisztikával, szemben a tudományos és gyakorlati kísérletekkel, valósággal a nyakába akarják varrni a magyar gazdának azt a téves és elítélendő hitet, hogy a Magyarországon természetett burgonya a hibás és ez az oka annak, hogy burgonyaterméseink nem érik el Németország burgonyaterméseit. Ettől a kised társaságtól ered az a mindenképpen megokolatlan nézet is, hogy a burgonyában levő hibát azzal lehet kiküszöbölni, hogy Németországból hozatott magról nevelt burgonyát, avagy pedig Magyarországon kell burgonyatenyésztő telepeket alapítani.

Kétségtelen tény, hogy első sorban a külföldi bőven termő fajták meghonosításának köszönhetjük azt, hogy immár elmondhatjuk, hogy burgonyatermesztésünk megfelel az ország közgazdasági viszonyainak. De az is bizonyos, hogy nem csak ennek, hanem annak is, hogy a gazdának és pedig főként a nagybirtokosoknak egy kisebb százaléka végre teljesen magáévá tette az okszerű növénytermesztési elveket. Az itt említett érdemét a külföldi vetőgumó behozatalának mindnyájan ismerjük.

Volt alkalmam e lap hasábjain kimutatnom, hogy ez az állítás nem felel meg a tényeknek s ha a fentebb idézett levelek másodikat elolvassuk, láthatjuk, hogy hazai eredetű vetőgumók is fizetnek úgy, mint a külföldi eredetűek, csak megfelelő kézből legyenek. Az tehát, hogy a vetőgumó külföldi vagy hazai eredetű-e, teljesen lényegtelen dolog a jelen esetben.

Kimutattam a „Mezőgazdasági Szemle“ áprilisi és májusi számában, hogy a hitnek a növények degenerációjában semmiféle alapja nincsen s így könnyen érthető dolog, hogy éppen a burgonya másodlagos betegségeinek szempontjából az egyenesen a magról nevelt burgonyának sincsen különösebb jelentősége, a miből megint az következik, hogy ezért és csakis ezért haza burgonyatenyésztő telepek alapítása nem szükséges.

A burgonyatermesztés ügyében rendezett gazdaggyűlések állami burgonyatenyésztő telepek felállítását mondták szükségesnek. Nyilvánvaló dolog, hogy ha már egyáltalában belemegyünk is annak elfogadásába, hogy Magyarországnak kellenek burgonyatenyésztő telepek, akkor is lehetetlenség ezeknek az alapítását az államtól várni és az államra bizni. Helyes dolog az, ha a majdan létesítendő „Növénytenyésztő Intézet“ utmutatást fog adni a hazai burgonyatenyésztésre is, de ilyen intézménynek üzleti dolgokba belemennie nem szabad. Ha egy ilyen intézmény lesiklik a tudományos magaslatról, elveszíti tekintélyét, erejét is.

Egyetlen szempontból indokolható meg az, hogy burgonyatenyésztő telepek alakuljanak, természetesen magánosoknál s ez a szempont az, hogy a magyar földi tulajdonosok és klímának mennél megfelelőbb fajtákhoz juthassunk. Csak hogy bármilyen kívánatos lenne is e miatt az, hogy burgonyatenyésztő gazdáink támadjanak, nem hiszem, hogy ez a közel jövőben megvalósuljon. Magyarországon jelenleg senki sem foglalkozik burgonyatenyésztéssel s a mig valaki erre ráadja a fejét, megtöri az utat és megkezd a honi nemesített fajták előállítását, ahhoz évek

38 év óta mindenkor

üzleti elvem: a jónak legjavát szállítani.

FŐ ÜZLET:
ROTTENBILLER
UTCA 33.

Kérem tudomásul venni.
hogy az impregnált takarmányrépamag kizárólag özegemnek különleges czi két képezi és más czég egyáltalán nem ajánlhatja azt.

MAUTHNER ÖDÖN
CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST

Okszerűen gondolkodó

s értelmes gazdák magszükségletük beszerzésénél nem annyira az árakra fektetik a fősúlyt, mint főleg a magvak megbízhatóságára.

FIÓK ÜZLET:
KOSSUTH-LAJOS
UTCA 4.

A je'lenlegi drágasággal

szemben a gazdasági téren kínáló minden előnyt ki kell használni. Ezért csak **Mauthner-**féle magot tessék vetni, ezzel saját érdekében cselekszik.

és pedig évek is nagy számban kellenek Ilyesmi nem születik meg máról holnapra s bizony fiúnak kell apától tanulnia s egy-két generációnak a burgonyatenyésztés ismereteiben felnőnie s csak akkor lesz majd Magyarországon burgonyatenyésztés!

A Jurenák-féle ekéről.

A debreczeni gazdasági akadémia üzemtani tanszéke gyakorlatilag kipróbálta ezen ekét s szakértői véleménye szerint az minden tekintetben figyelmet érdemel s a legnagyobb elterjedését méltán várhatjuk. A szerkezete egyszerűbb mint a Sack-ekéjé s ezért előnyösebbnek mondható. Ábránk érzékíti jobban ezen állítást. G) a csuklós gerendely, E) a kétkaru emelő szabályozó készülék, melynek szabályozására szolgál a Cs) szabályozó kettős csavar (tokban). Z) az eke járás mélységét szabályozó készülék, mely lakattal zárható el, úgy hogy a beigazított ekét a béres munkaközben nem igazgathatja sem sekélyebbre, sem mélyebbre, mi minden bizonnyal előnynek mondható a mai megbizhat-

bet lehet végezni ezen ekével, mint más rendszerével. Debreczeni kísérletek alatt 50%-kal szélesebbet lehetett fogatni ugyanoly erőszükséglet mellett, vagyis míg más ekével 1200 □-ötlet száncshatunk meg p. o. egy nap alatt, ezzel az ekével 1800 □ ölet lehet és az igáserő nem lesz annyira igénybe véve, miként erőmérők igazolják. Az eke anyaga nagyon jó acél s e tekintetben sem áll más (külföldi) gyártmányok mögött. A Sack és Jurenák-féle eke súlya és ára majdnem egyenlő.

Mindezeket figyelembe véve, gazdatársainknak a Jurenák-féle ekét őszinte meggyőződéssel ajánlhatjuk, mint igen jó földmívelő eszközt.

Jegyzetek a cseresznye-termesztéséről és értékesítéséről.

Irta: Kardos Árpád.

I.

A cseresznye termesztése az utóbbi években nagyobb lendületet vett és a kereslet szép nagy gyümölcs iránt állandóan fokozódik. Itt Buda-

a melyekben 7—8 ezer cseresznyefát ültettek a kis gazdák. Érdekes tudni és e mellett nagyon tanulságos az, hogy p. o. *Werderben* a cseresznye érés főidejében 4—50 vasuti teherkocsi rakomány cseresznyét szállítanak a birodalom minden részébe és csak magába Berlinbe naponta 10,000—12,000 ugynevezett *Tienet* szállítanak, mi megfelel 40,000—48,000 kilogramm cseresznyének, miután 1 Tienne 4 kgr. *Werder* és környéke ebből a cseresznyéből és egyéb gyümölcsből évente 1.5 millió márká jövedelemmel bír. *Brandenburg* tartományában *Werder*, *Guben*, *Krossen* helységeiben egy külön cseresznye ipar fejlődött ki, a mely gyümölcs borkat, izeket, aszalványokat iparszerűleg készít és egy sereg más házi ipart: mint kosárfonást, láda készítést, csomagoló anyag gyártást hívott életre, a melyek az öregnek, fiatalnak keresetet adnak. E három helységben és a környéken külön vándor tanítók oktatják a népet a gyümölcs termesztés ismeretére és a gyermekeket, valamint felnőtteket (tanulni sohasem szégyen) külön erre a célra berendezett gyümölcsészeti iskolában tanítják a cseresznye és egyéb gyümölcsfák kezelésére s a gyümölcs földolgozására és értékesítésére. Ezekben az iskolákban ez képezi a főtantárgyat és a sok absztrakt, nem az életnek való tárgyakat mellőzik. Ugy ezen a vidéken, mint Szászországban is, leginkább olyan cseresznye fajtákat termesztnek, a melyek ott helyben keletkeztek és azon a vidéken nagyon jól teremnek, tehát beváltak. Így lenne *Micskéné* is már egy olyan cseresznyefajtája, a mely ott ugylátszik jól, bőven terem és lédús volta, valamint nagysága és színe miatt annak a vidéknek különlegességét, specialitását képezhetné, ha rendszeresen foglalkoznának és nagy területeken e cseresznyefajtának termesztésével. Az ilyen cseresznyefajtát természetesen kár lenne más fajtával átoltatni, mert kétes, hogy az az új fajta azon a vidéken teremne-e oly szépen. Az átoltás csak abban az esetben lenne javasolható, ha az a cseresznyefajta olyan hitvány, hogy annak piacot teremteni egyáltalán nem lehetne. Miután úgy látszik, hogy a micskei cseresznye már egy bizonyos tekintetben piaccal bír, akkor csakis ezen piac intenzív felhasználására irányuló módokat és eszközöket kell ott meghonosítani.

A cseresznyének úgy tapasztalják, hogy fajtái inkább egy bizonyos helyhez, talajhoz és éghajlati viszonyokhoz vannak kötve. A jó helyi fajtákat kitartással és körültekintéssel is híressé lehet tenni és azoknak világpiacot is teremteni. Példa reá minálunk a körösi, meg a kecskeméti meggy, a melyeket még a német piacokon is jól ismernek, pedig ott a *werderi*, *gubeni*, *thüringiai*, a *boppard vidéki*, az *altenlandi* cseresznyék ugyancsak híressé és nagyon is versenyképesek.

Buzdításul ide jegyzünk még egy példát Németországból, a melyből tanulsággal levonhatjuk azt, hogy kitartással és szorgalommal a cseresznye termesztés egy egész vidék jólétét biztosítani képes. Rajna vidékén van *Camp*, *Keszttert* és *Salzig* nevű három község, a melyek különösen csak az ottani magról keletkezett cseresznye fajtával üznek kiterjedt kereskedelmet. Itt korai cseresznyét termesztnek, a mely ott magról nőtt és kétféle: az egyik az u. n. *Gaise-peter*, a másik az u. n. *Kerstertter* cseresznye. Ezek a cseresznyék sikeresen versenyeznek az algiri és olasz cseresznyékkel is. De, hogy minden tekintetben biztosítva legyenek ujabban a korai kajszai és őszibarack termesztését is bevezették.

A cseresznye kereskedelem itt akkor kezdődik,

71-ik ábra. Jurenák-féle eke taligával.

lan eselődéssel szemben. Az eke beállítása a munkába, igazítása a barázda szélességét és mélységét illetőleg sokkal könnyebb, egyszerűbb mint más eddig ismert ekerendszereknél s a rögzítése a munkaminőségnek, méretnek biztosabb (precízebb). Szántás alatt oly biztosan halad a talajon, hogy azt tartani nem kell s így a béres teljes figyelmét a vonóállatokra fordíthatja, miért is azok munkája is több lehet. A talajt ép úgy megporhanyítja ez az eke, mint akár a Sack-féle, de kormánylemezőnek elmés szerkezete folytán azt meg is fordítja. Két csoroszlyát látunk a képen, az egyik Cs 1. a rendes, míg a Cs 2. az ugynevezett vendécsoroszlya, mely a levágott földszelvet szépen átfordítja. Ezek folytán a szántás minősége kifogástalan; a barázda tiszta, föld nem hull vissza bele, oldala sima, az eketest nem szaggathatja, mert a hátsó csoroszlya egy hüvelykkel küljebb áll az eketestnél s így az nem fekszik oly erővel a barázda oldalának, ergo kisebb a surlódás, kevesebb a vonóerő szükséglet. Tehát kevesebb erővel ugyanannyit, vagyis ugyanannyi erővel több-

pest környékén is igen szép cseresznye-ültetvények vannak, a melyek jó jövedelmet biztosítanak a tulajdonosaiknak. Hazánkban különben több olyan vidék van, a melyen a cseresznye különleges kulturát képez és egész községeknek nyújt keresetet. Külföldön, nem is említve Amerikát, hanem csak Németországot, egyes vidékek lakói a cseresznye termesztését a legnagyobb eréllyel és kitartással üzik és vannak területek, a hol a gazdák főleg csak cseresznye és szilva termesztésével foglalkoznak, s ebből nem csak tisztességesen élnek, hanem meg is vagyonsodnak. Példának említiük, hogy Németországban 21.547,683 darab cseresznyefát számláltak meg 1900-ban, a mely darabszám a lefolyt idő alatt csaknem még egyszer akkorára emelkedett, a mi azt igazolja, hogy a cseresznye termesztés nagyon is jövedelmező gazdasági ág.

A legtöbb cseresznyefa van *Brandenburg* tartomány frankfurti kerületében 1.378,220 drb., a szász tartomány *Merseburg* kerületében 1.514,728 darab, Kelet-Poroszországban 1.493,061 darab. *Pozenben* 1,120,000 darab. Vannak helységek,

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gőzekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold. ::::

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezetékviselet: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

a mikor az első cseresznyék pirulni kezdenek. Ekkor *Koblentz* és *Alsó Rajná*-ról megjelennek a kereskedők és megvásárolják az egész termést Angol és Hollandi vevők számára. A cseresznye vásár mindennap korán reggel és 7—11 óráig és este 6 órától kezdve tartatik meg. Az eladás a község által fentartott hivatalos mérlegben történik. A mérleget bérletbe adják ki, s ezen mérleg meg minden egyes eladott kosár cseresznyét. A mérleg díját, a mit a megmérésért fizetnek a vevő és eladó közösen fizetik és kosárankint 25 kgr. után 10, azon felül pedig 20 pfennig. Ez a mérleg bérlet a községnek is tekintélyes jövedelmet biztosít, p. o *Camp*-ban az elmúlt évben a mérleg bérlő 320; *Salzig*-ban 550 márkát fizetett a községnek.

A hivatalosan megmért kosarakat vászonnal bevarják és a hajókon szállítják tovább. A cseresznyés kosarak minden községnél külön-külön jelzéssel bírnak, úgy, hogy már külsőleg is megismerhető, hogy az illető kosár kitől és honnan való. Ez az eljárás biztosítja a kereskedelmi megbízhatóságot is. Hogy mennyi cseresznye kerül ily módon a kereskedelembe, elég ha megemlítiük, hogy *Camp* község egymaga 150.000 Márkát vesz be átlag egy év alatt. Az első cseresznyéket félkilonként rendszerint 60 pfennigért adják el, később természetesen olcsóbb lesz.

Hazánkban is van több olyan község és város környéke, a hol a cseresznye természetesen nagyban foglalkoznak, egyes vidékek már századok óta, így van Felső-Magyarországban egy társulat, amely már kétszáz éve áll fenn és csakis annak a vidéknek cseresznye termesztésének ügyével foglalkozik. Hontmegyében is terem egy kitűnő oda való cseresznyefaj, a mely a budapesti piacon sok vevőre talál, a hadacsnyói cseresznye pedig híres nemcsak minálunk, hanem a külföldön is.

A felsorolt példák igazolják, hogy a cseresznye termesztéssel érdemes foglalkozni és ezért a micskeiek csak örülhetnek, hogy olyan cseresznyéjük van, a melynek már is van valamelyes piaca. Ez azért is nagyon előnyös, mert a cseresznyének Németországban egy veszedelmes betegsége támadt, a mely ezerszám pusztítja a már öreg termőképes és az ujonnan ültetett cseresznyefákat. E miatt a cseresznye bevitel állandóan emelkedik s így biztos piacot képez a reális, tisztességes kereskedelemnek.

A felsorolt példák kitűnik, hogy a cseresznye termesztése koránt sem olyan foglalkozási, illetve termelési ág, a melyről csak úgy félválról lehet beszélni, sőt ellenkezőleg teljes odaadó figyelmünket érdemli meg.

Miután a jelen cikk egy fölvetett kérdés alkalmával került ki a tollból, a cseresznye termesztésnek nem annyira mikéntjét, hanem inkább annak a módját kívánjuk fejtegetni, hogyan és miként lehetne a már meglevő cseresznyefák termésének értékesítéséhez hozzá fogni. Ez a kérdés eléggé fogas, mert hát nem ismerjük az ottani helyi viszonyokat, a melyek nagyon és lényegesen befolyásolhatják az összes értékesítési módokat. Ezért csak általános alapelveket ismertetünk, a melyek irányadóul szolgálhatnak.

Mindenek előtt lássuk a nyers gyümölcs értékesítést. Feltéve azt, hogy a községben és határában nagy mennyiségű termésre van kilátás, a mi alatt néhány vagonra való mennyiséget értünk, akkor a legelső teendőnk az lenne, hogy ajánlatokat kellene tenni a nagykereskedőknek Budapesten és Németország nagyobb városai-ban, vagy Galiczia, Lengyelország és Oroszország nagyobb városai-ban. Ez kezdetben természetesen meglehetősen sok utánjárással jár, nagy levelezést és egy kis áldozatot kíván. De azt az áldozatot a község szívesen meghozhatja,

mert később állandó jövedelmi forrása lesz a rendszeres cseresznye vásárban.

Nagy kereskedők és kiviteli cégek czimeivel szolgálnak első sorban a m. kir. földmivelésügyi miniszterium gyümölcsészeti osztálya, a mely már néhány év óta a gyümölcs kínálatról és keresletről, a hozzá beérkezett jelentések alapján jegyzéket vezet és a melyet szívesen megküldenek. Ebbe a jegyzékbe nagyon helyes lenne, ha a község a kilátásban levő cseresznye termését szintén bejelentené nyilvántartás végett. Másodszor a m. kir. kereskedelmi muzeum is adhat esetleg használható czimeket, tehát ezt is meg kell eziránt keresni. Továbbá nagyon czélszerű lesz a budapesti vásárcsarnokok igazgatóságához fordulni, a mely szintén tud utbaigazítást adni a vevőket illetőleg s különösen a budapesti piacz viszonyaira adhat kellő fölvilágosítást. Mind ez azonban nem elégséges. Ily módon még nem fognak olyan czimek birtokába jutni kellő számban, hogy esetleg az értékesítést simán lebonyolíthassák, ezért föl kell használni a modern eszközöket, a melyek rendszerint jó eredményel járnak, ha körültekintéssel és helyes beosztással veszik igénybe. Ilyen eszköz első sorban a rendszeres hirdetés és pedig a napilapok apró hirdetései között és az élelmiszer és konzerv cikkekkel foglalkozó szaklapokban. Ilyen hirdetések nem csak a hazai lapokban kellene földadni, hanem a kivitel rendszeresítése végett azon városok nagy lapjaiban is, a melyekbe a kivitelre számíthatunk: Berlin, Drezda, München, Varsó, Moszkva, Lemberg, Pétervár, Wien, stb. stb. Ugyan ezen városokban a vásárcsarnokok igazgatóságaihoz is lehetne fordulni, a melyek mindenkor szívesen adnak fölvilágosítást. Münchenben, Hamburgban, Stockholmban, Berlinben és Drezdában vannak nagy vállalatok, a melyek szívesen vesznek magyar gyümölcsöt, ha rendes és megbízható egyének ajánlják, sajnos azonban, hogy hitelünket sokan rendkívül aláásták és a bizalmat újból megnyerni csakis a legszigorubb és legpontosabb tisztességes eljárás mellett lehet.

Haszonnal járó értékesítés csak abban az esetben lehetséges, ha szép, egyszemű árut gondos csomagolás mellett szállítunk és pedig mindig a legnagyobb pontossággal.

Ez képezzvén az értékesítés sarkalatos tételét, lássuk ennek a tételnek minden egyes részét külön-külön, mert ha ennek a tételnek nem tudunk megfelelni, jobb hozzá sem fogni. Virágzó, jövedelmes kereskedelmet csakis úgy teremthetünk, ha ennek a tételeinek értelmében szervezzük a kereskedelmet.

A jégverte vetésekről.

Irta: *Bászel Elek.*

A jég szezon küszöbén a jégverte vetésekről sem lesz talán felesleges e lapok hasábjain néhány sorban megemlékezni, főleg abból a szempontból, hogy mit is tegyünk ezen vetéseinkkel. A jégverés okozta kárnak csökkentése a lehetőségig a különböző növények és azok fejlettségi foka szerint különféle módon eszközölhetik.

Ha a kalászos gabonaféléket a tavaszi árpa kivételével a jég közvetlen a virágzás előtt vagy közben veri el, lekaszás által azokon segíteni nem lehet, mert a keletkező hajtások súlyának lesznek; ha a jég olyan nagy kárt tett, miszerint nem érdemes a vetést meghagyni, akkor kaszáltassuk le, szántassuk fel és vetessünk egyebet. De ha a kalászos gabonafélék virágzása után tesz kárt a jég, akkor nézzük jól meg, hogy vajjon a jég a kalászosokat beverte-e a földbe vagy pedig csak a talaj felszínére fektette, úgy hogy gyökérzetükkel még szoros összefüggésben

vannak. Az utóbbi esetben hagyjuk magára a vetést még akkor, ha valamennyi kalász le van konyulva; mert ezen esetben a nedvkeringés nem szűnik meg, csak lassan kering, mégis annyira, hogy a magvak növekednek, úgy hogy esetleg még gyengébb közepes termésre is számíthatunk. De ha a kalászosokat a jég a földbe verte, akkor már vége minden reménynek nem marad más hátra, mint azokat alászántatni és ha az idő még megengedi mást vetni. Ha a kalászosok közé here volt vetve, akkor azokat le kell kaszálatunk; mert ha a gabonák számmottevő új hajtást nem hoznak, a here annál bujában fog növekedni és még azon évben okvetlenül, ha csak valami előre nem látott körülmény nem lép közbe, ad egy kaszálást. Ha azonban a jég a herés kalászosokat, a melyek eléggé sűrűek voltak, csak virágzás után veri el, ezen esetben a kalászosokat szintén le kell kaszálatni, mert a jég által ledöntött kalászosok éppen olyan károsak az alatta lévő herésre, mint a megdült vetés; illetve ilyenhez jól megfontolandó mi lesz gazdaságosabb a vetést beérni hagyni vagy pedig lakaszlatni és feltakarmányoztatni, a mely utóbbi esetben a here is ad még egy kaszálást.

A fiatal cukor és takarmányrépát a jég annyira összeverheti, hogy növekedésük egészen megakad, ezen időszakban még ráért a gazda a másodszori elvetésükre; ha a későbbi korban éri a cukor és takarmányrépát a jég, akkor a legtöbbje, újból kihajt, természetesen némileg a gyökér rovására.

A burgonya csaknem minden esetben újból kihajt, természetesen szintén a gumó rovására, a miért is ezen növénynél különösebb megjegyzést nem kell tennünk.

A repce csaknem a legérzékenyebb a jégverésre, ha azonban virágzaskor töri le a jég, akkor a levélhonaljakban új hajtások keletkeznek, melyek maghozásra képesek; természetesen itt is a termés mindég kisebb lesz, mintha a jég nem érte volna azt. Elvirágzás után a baj már nagyobb, mert akkor a magkötés tökéletlen és a repce selejt lesz; de mert ezen esetben a repce aratása már közelfekvő, czélszerű lesz meghagyni, még akkor is, ha $\frac{3}{4}$ részét is tönkretette a jég.

A kender és a len szintén igen megsínylik a jégverést, de kivált a kender, a mely nem növekedik többé, a len ugyan hoz egynéhány oldalhajtást, de ezekből sem lesz semmi. Ezen növényeket a legczélszerűbb jégverés után kiszántani és helyébe egyebet vetni.

A dohány tudvalevőleg július elejéig szintén igen érzékeny a jégverés iránt ezen időszakban friss palánták kiültetésével, ha még rendelkezésre állanak, a legczélszerűbb segíteni.

A herefélék, csalamádé stb. az erős jégverés után alig vagy egyáltalában nem növekednek; a miért is a legczélravezetőbb azokat lekaszálatni, mert az előbbieknél a sarju termés némileg kárpótolni fogja az első gypja veszteségeit.

A komló szintén igen könnyen megsérül, ha jégeső éri; azonban megfelelő eljárás mellett kevesebb kár származik ebből, mint a hogy gazdáink rendszeren gondolják. Ha a komlót akkor éri a jégeső, a midőn hajtások még csak 1—1½ m. hosszúak, legczélszerűbb ezen hajtásokat letépni, mert ekkor új erőteljes hajtások keletkeznek; ha pedig a hajtások már 2—3 m. hosszúak, akkor ezeket metszetessük vissza a legfelső meg nem sérült rügyig, mely rendszeren két hajtást növel; ezek közül vagy csak az egyiket, vagy esetleg mind a kettőt hagyjuk meg az ily tőkén azonban igen sok fattyuhajtást hoznak, melyeket ki kell törölni. Nagyobb a kár, ha a virágzaskor vagy az után éri a jég a komlót, mert akkor már nem lehet segíteni

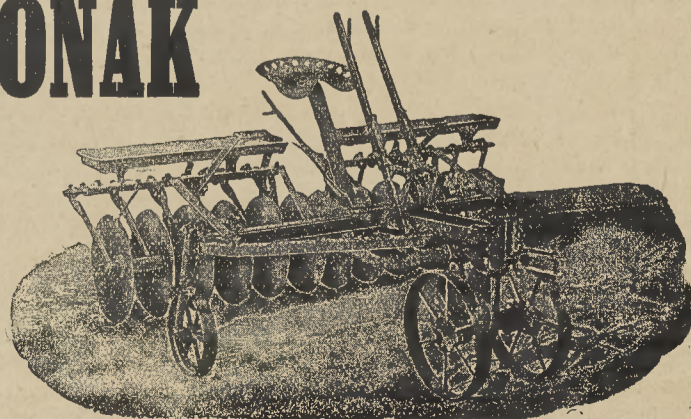
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárçasásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

Azon esetben, ha a jégeső olyan nagy kárt tett a növényekben, hogy ki kell szántani, figyelemmel kell lenni arra, hogy az újabb vetés addig történjék meg, míg a talajban elegendő a nedvesség. A vetemény megválasztása mindenkori az időszakától függ, így pl. május hóban vehető még: tengeri, csalamádé, bab, len, kender, (de az utóbbi kettő már magot nem fog érlelni) burgonya, cukor és takarmányrépa, kétsoros árpa. Junius hó közepéig vehető: tengeri, csalamádé, takarmányrépa és még a dohány-palánták is kiültethetők. Julius hóban: tariórépa mohar, fehérmustár. Julius hó közepéig: korai csalamádé (pl. fehérgyöngy tengeri.) és Szt.-Iváni rozs, ha a talaj jó erőben van ősszel zöldtakarmányt, jövő évben meg magtermést fog adni.

Az itt előadottakkal rövidesen csak arra akartunk reámutatni, hogy a jégbiztosításon kívül, miképpen lehet még a jégverés ellen védekezni.

A bab termesztése nagyban.

Irta: *Kadosa Zaenkö.*

A bab, más néven paszuly, egy éves növény, Indiából hozták Európába és a legnépszerűbb eledel egyiké. Igen kedvelt ételmi cikk, általánosan fogyasztják és utóbbi években meglehetősen szép árakat fizetnek érte. Nálunk Magyarországon ma, nem minden gazda termeszt, de csak kicsiben a ház mögött fekvő veteményes kertben, vagy a kukoricza földeken, mint közötte veteményt. Nagyban és külön táblákon azonban még eléggé ritka helyen látható, ámbár ezen mostoha bánásmód semmi körülmények között sem mondható indokoltnak. Hiszen egy helyesen kezelt és okszerűen termesztett babvetemények holdja 260 kor. bruttó jövedelmet is hozhat.

A bab nem igényli éppen a legjobb földet, friss trágyázást sem kíván és egy és ugyanazon a helyen, két-három évig is termesztendő a nélkül, hogy a talajt meg kellene trágyázni, vagy hogy azt észrevehetően kiélné. Tehát a bab általánosan termesztendő növény, minden talajon még és egyáltalán nem válogatós.

Földmunkája a következő: Őszkor vagy kora tavasszal a talajt mélyen felszántjuk, hogy kellő nedvességet szivhasson fel magába. E lenkező esetben nagyon megsínyli a szárazságot. Tavasszal egy, esetleg több logasolás végzendő, a vetés előtt pedig boronálunk, hogy a gyomokat kiirtsuk. Szántani csak az esetben szabad, ha a talaj nagy mértékben elgyomosodott, vagy megtömődött.

A babot kétféleképpen szokták vetni. Fészekbe vagy sorokba. Az előbbi esetben 40—50 cm. sor és növénytávolságra vetünk és egy-egy fészékbe 4—5 magot ültetünk. A sorokba ültetésnél a babot 6 cm. mély barázdákba vetjük 10—15 centiméteres távolságra (Kokoly Thege Sándor dr. a 45 és 60 cm-es távolságot tart a helyesnek. Munkájása gyomirtásból, kétszeri kapálásból és nedves időjárás esetén töltögetésből áll. Az első kapálás a bab kikelése után azonnal, a második pedig 2—3 hétre rá végzendő. Ha gazosodik a 3-ik kapálást is meg kell adni. A vetőmag szükséglet soros vetésnél 80—100, a fészkes vetésnél 50—80 kg.

A bab aratása után, mely a szemek teljes beérése után eszközölhető, kicséplendő és megrostálendő, hogy mentől tisztább árut kapjunk. Egy kat. hold babtermése megfelelő gondozás mellett 8—10 q is szokott lenni, melyért meter-mázsánként az utóbbi időben 25—26 koronát is fizetnek.

Megjegyzem még, hogy a bab, az időjárás iránt érzékeny és 1—2 foknyi hideg nagy pusztítást visz végbe benne. A levelek sárgás színt öltenek és csak igen nehezen fejlődnek. A kedvező időjárást minden esetre be kell várni. Legalkalmasabb akkor vetni, mikor a fagyoktól már nincs mit tartanunk. A legkorábbi vetés április vége felé eszközölhető és akármilyen növény után termesztendő.

A leginkább keresett és a legjobban fizetett babfajta az apró fehér szemű és hogy ezt, a jónak ismert babfajta tisztán tarthassuk meg, egy esetleges másfajtaól tanácsos mentől távolabb termesztetni. A babot természetesen nemcsak az érett magjáért termesztik, hanem a zsenge zöld hüvelyeit is nagyon kedvelik. Ennek a termesztése azonban csak annak ajánlható, a ki előzetesen kötést csinált a termésre. Az értékesítése nagyon nehéz, ha nagyobb mennyiségről van szó. Száraz bab termesztésnél a vetés még május havában is eszközölhető.

KÖNYVISMERTETÉS.

Gazdasági Számtartási Napló. Irta: Ormándy János, gazdasági akadémia tanár, az OMGE számtartási osztályának vezetője, kiadta az OMGE könyvkiadó vállalata. Budapest, 1911. Ára vászonba kötve 5 kor. Az eddigi számtartás nélküli állapotban, minden gazdaságban változtatni kell és be kell vezetni a rendszeres számtartást, egyrészt a megváltozott nehéz gazdálkodási viszonyok miatt, a melyek között rendszeres számtartás vezetése nélkül a gazda nem fog boldogulhatni, másrészt pedig az új adótörvény miatt, mely a gazdát tiszta jövedelme alapján fogja megadóztatni, a mit csak rendszeres számtartás vezetése mellett lehet kimutatni. Egy megfelelő számtartási rendszer összeállítása nagy szaktudást és gyakorlatot igényel. Ormándy János e téren általánosan ismert elméleti és gyakorlati tudásával a most kiadott „Gazdasági Számtartási Napló”-jában oly rendszert fektetett bele, mely mellett egyszerűen, kevés munkával és könnyen áttekinthetően vezethető a gazdaság számtartása. A gazdasági számtartási napló első sorban a kisgazdák részére készült, melynek első részében a szerző részletes, világos és mindenki által könnyen megérthető utmutatást ad a számtartás vezetéséhez, a második részben gyakorlati életből vett tapasztalati adatok számszerű bejegyzésével mutatja be a számtartási tételek helyes elkönyvelési módját, a harmadik rész pedig üres számlapokat, nyomtatvány mintákat tartalmaz, melyeket a kisgazda néhány évi számtartásának vezetésére használhat fel. A gazdasági számtartási napló, tehát nemcsak hogy utmutatást ad a rendszeres és praktikus számtartás vezetésére, hanem a benne foglalt gyakorlati életből vett számlapok, nyomtatványok folytán egy kis gazdaság néhány évi számadásainak megőrzésére is szolgál. E könyvnek azonban nemcsak a kisgazdák fogják nagy hasznát látni, előnyeiket élvezni, hanem a benne lefektetett rendszert saját viszonyaikhoz alkalmazva, a közép- és nagybirtokosok is igen czélszerűen felhasználhatják a számadásaik vezetésénél, mert sokszor nagyon bonyolult számtartási rendszerüket ennek alapján egyszerűbbé és rendezettebbé tehetik. A gazdasági számtartási naplót tehát minden gazdának, aki helyes alapokra fektetett számtartást óhajt vezetni, a legmelegebben ajánlhatjuk. Reméljük, hogy Ormándy János, a ki az új mezőgazdasági számtartással szoros összefüggésben levő, adótörvénnyel behatóan foglalkozott, annak a gazdákra vonatkozó rendelkezéseit, a töle megszokot alapos magyarázásokkal kísérvé, mint számtartásának kiegészítő részét a legközelebb szintén kifogja adni.

T. Zs

Hazai ipari beszerzési források című czimtar III. kiadás a m. kir. kereskedelmi muzeum szerkesztésében megjelent. A czimtar terjedelme 25 iv és 4500 magyarországi és horvát-szlavonországi ipartelep termelési adatairól nyújt részletes felvilágosítást. Első része közli a czimtarba felvett ipartelepeken gyártott iparcikkek betűsoros jegyzékét, második része ipari fő- és alcsoportonkénti részletezésben tájékoztat minden egyes ipartelep berendezéséről, munkáshitelszámáról és gyártmányairól, harmadik része a czimtarba felvett ipartelepeket betűsorrendben sorolja fel. A czimtar első sorban az állami és törvényhatósági hivatalok számára készült, de magánosok részéről is megszerzhető és pedig kizárólag a m. kir. Kereskedelmi Muzeumnál (Budapest, V., Akadémia-utca 3.) példányonként 2 koronáért.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Laza homokon luczernát létesíteni.*

Laza homokom van, de kellő mivelés és műtrágyázással elég jó rozsterméseket ad, most is van egy jó tábla rozs, mely az ősszel 100 kg. kálisót és 300 kg. thomassalakot kapott, ebbe szeretnék luczernát vetni tavasszal, gazdám azt állítja, hogy lesz belőle valami csak próbáljam meg, ő már látott ilyen luczernást. Kérem, lehet-e reményem, hogy legalább 3 évig kitartó luczernást kapok, vagy inkább más takarmányt ajánlanak?

H. N.

Kérdés. *Burgonya keményítő gyártás.* Kifizeti-e magát a burgonya keményítő gyártás? Mennyi befektetést igényel ilyen kisebb méretű gyár? Hány hold burgonya termés kell egy ilyen

gyár szükségletére s hogy értékesül a burgonya per q? Jobban-e mint szeszgyártással és végre a moslák mit ér? Ér-e annyit, mint a szeszgyártási moslák?

K. A.

Kérdés. *Csibehur termelés.*

Könyü homokos földemre csibehur ajánlanak takarmánynövényül. Érdemes-e ezt termelni s hogyan eljárni? Zölden takarmányozzam-e fel vagy szárítsam meg szénának? Mily átláthat eszi legjobban? Előre is köszönet a szives válaszáért.

K. K. I.

Kérdés. *Kertkerítés sodronyból.*

A deszkapalánk mint kertem kerítése a czélnek már nem felel meg, mert korhadt voltánál fogva a nyulak behatolása ellen nem nyújt kellő védelmet. Most a tavasz folyamán szeretnék új kerítést csináltatni s azt vélem, legjobb volna a sodrony, persze horgonyzott, hogy meg ne egye a rozsdá. Kérdésem oda terjed, vajjon mibe kerül ilyen sodronyháló kerítés folyómétere, ha 5 cm. a lyukbőség, 2 mm. vastag a sodrony s 2 méter magas a kerítés és minden 2 méter távolságra helyeztetik el egy ducz, mely 3 méter magas, t. i. 80 cm. a földbe jön, 220 cm. a föld felett maradna, ugy, hogy ilyenformán 20 cm.-rel magasabb lenne, mint a drótfonat. Ezt azért tartom szükségesnek, hogy a fonal felett 2 sor tüskés sodronyt huzatnék. Végül arra kérek felvilágosítást, miként erősítem meg a földön a hálót, hogy azt a kaparó nyul vagy más állat fel ne emelhesse egy könnyen?

I. D. S.

Felelet. *Birtok körülárkolása.* című kérdésre.

Az 1891. évi XXII. t.-cz. és az annak végrehajtása tárgyában kiadott 1894. évi 48,000 sz. rendelet 32. §-a értelmében minden birtokos köteles földbirtokának határait látható módon megjelölni.

A földbirtok határának a jelzésére árok is alkalmazható, ennek szélessége legalább 0.50 méter.

A határjeleket alkalmazó birtokos azonban köteles arra ügyelni, hogy határjelzése által a szomszédot ne károsítsa és területének használatában ne korlátozza. Az ebből támadható vitás kérdésekben az 1894. évi XII. t.-cz. 34. §-ában körülírt eljárásnak van helye.

Miután továbbá az idézett végrehajtási rendelet 33. §-a értelmében most már minden törvényhatóság a határjelzések tárgyában szabályrendeletileg intézkedett, a törvény 35 §-a értelmében a községi előjáróság minden panaszos esetben ezen szabályrendelet értelmében jár el s ha rendelkezéseinek záros határidő alatt foganatja nem lenne, ugy a mulasztás fél költségére a szükséges kiigazításokat elvégezteti és a felmerült költségeket közigazgatási uton behajtja.

A mezőgazdasági közlekedés szükségletének biztosítása szintén a községi előjáróságok elé tartozik, mert a községek feladatát képezi arról gondoskodni, hogy az érdekelt birtokosok kérelmére és a szükséges terület átengedése mellett ily utak létesíttassanak.

Ezen kérdésekben tehát az érdekelt birtokos első sorban forduljon a községi előjárósághoz s ha ennek eljárásával meg nem elégednék, módjában áll az első fokú közigazgatási hatósághoz, a főlzolgabíróhoz fordulni.

Szf. 1912 április 19. *László Domokos.*

Felelet. *Kifagyott zabosbükköny helyett mit tegyünk* című kérdésre.

Miután a zabosbükkönyből csak a bükköny fagyott ki s noha a zabot is megviselte a 4 1/2-os fagy, az kifogja heverni. Ennél fogva az adott körülmények között a legezészerűbb és olcsóbb volna, hogy a zab közé vessen megegyeszer bükkönymagot, ha van vagy olcsón kaphat, mert még ma sem késő, de ha ezt már nem tehetné, akkor vessen vöröshere magot, mely a ritkás zab között még ugy is megerősödhetik, hogy egy jó kaszálót az idén is ad. Sőt ha kedvező idő jár reá, kettőt is. Ha a terület talaja nincs megtömődve, vethetne a zab közé tavaszi borsót is géppel, tehát a nélkül, hogy a zabot kikellene szántani. Meg kell a vető csoroszjakát jól élezni és terhelni a vetés alatt. Minthogy kérdésttevőnek lótakarmányra is bizonyára még az idén van szüksége, ha a két előbbi takarmány elvetése akadályokba ütköznék, vagy viszonyai között nem ígérkeznek alkalmas és biztosnak, az esetben a terület jó megtárcsázása vagy grubberzése után moharral vetendő be, mely kitűnő lótakarmány és amely még nem lesz késő, sőt a legmegfelelőbb időre esik elvetése.

Szücs János.

Felelet. Csalamádénak melyik kukoricza a legkiadósabb cz. kérdésre.

1. Torontál megyében tén 10—12 év óta az ugynevezett *aprószemű fehér gyöngytengerit* termesztik, mint a csalamádévetésre a legalkalmasabbat, meglehetősen szép eredménnyel. A Bánság földbirtokosainak egy nagy része és a mezőhegyesi ménestelep, illetve birtokon ugyancsak ezt termesztik a próba kísérletek bevállása után. A csalamádé vetésre különösen azért alkalmas, mert szára igen magasra nő és e mellett meglepően lombdus. Miután magja igen apró, egy kat. holdra sűrű csalamádé vetés mellett mindössze 60 kgr. vetőmag kell, a mi nagyobb csalamádé termesztésnél tetemes pénzmegtakarítást jelent. Ha ezen tengeriből nem akarunk nagyobb mennyiséget beszerezni, termesztetjük magunk is, 26—28 hüvelyknyi távolságra vetve az ismert recipe szerint. Egy kat holdnál 6 kg-ra van szükség és ad legalább 15 q. szemes tengerit. Kedvező esetben 20 q. is. Ebből a készletből azután könnyű szerrel előteremthetjük a mindenképpen fontos, olcsó csalamádé tengeri magszükségletet. Mivelése ugyanaz, mint a többi fajtáké. Tessék vele kísérletet tenni!

Kadosa Zdenkó.

2. A legnagyobb csalamádé termést a nagyranövő tengerifélék adják, a milyenek pl. a fehér és sárga lótoğu, a későn érő magyar tengeri, a lapusnyaki, fehér páduai stb. tengeri. Legjobb minőségű csalamádé azok a tengerifélék, amelyeknek a melyeknél az összetérésből az elfásult szárrészekkel szemben minél nagyobb százalék jut az emészthető tápanyagokban gazdagabb levélrészre. A szár és levélzet közötti arány rendszert a nagyranövő késői tengeriféléknél kedvezőtlenebb, mint az alacsonyabb növésű korai féleké (pl. cinquantino, székely tengeri); ezek között is legkedvezőbb pedig azoknál, a melyek sok fattyuhajtást hoznak. Ebből következik, hogy nagy átlagban a korai tengerifélék értékesebb takarmányok. Van azonban a nagyranövő fajták közt is kettő: a lapusnyaki és a fehér páduai tengeri, a melyek nagy hozam mellett kiváló minőségű takarmányt is adnak és e miatt különösen ajánlhatók csalamádé vetésre. Lázár László lapusnyaki tengerije sok fattyuhajtást hoz, a páduainál a levélzet és szárközötti arány szintén nagyon kedvező és e tulajdonsága mellett gróf Almágy Imre pusztapóri uradalmában nyert tapasztalat szerint a szárazságot jobban bírja a többi tengeri fajtánál. A sűrűn vetett csalamádé termése nagyobb és jobb minőségű, mint a ritkán vetetté, mert ez utóbbinál a növényt a világosság jobban éri, rostja tehát fásabb, nehezebben emészthető lesz. Csakis az esetben indokolt a nagyobb sortávolság és a sorközök kapálása, ha a csalamádét oly későn vetjük, a mikor a talajban már nincsen annyi nedvesség, a mennyi a sűrűn álló nagyobb számú tengeritövek vízszükségletét fedezheti. Ritka vetés mellett az 1 kat. holdon levő növények száma kisebb; csökken tehát azok együttes vízfogyasztása s normálisan kifejlődhetnek abból a vízmennyiségből, a melyet a nagyobb számú növény csakhamar felhasználna. A kisebb és rosszabb minőségű termést, valamint a termelési költség emelkedése miatt azonban célszerűbb ennek a kivételes esetnek a bekövetkeztét elkerülni azzal, hogy a csalamádét idejében vetjük el.

S. Mező Károly.

Felelet. Kendertermelés című kérdésre. Feltétele a kendertermelésnek a jó erőben levő, lehetőleg ősszel mélyen szántott és mély rétegű humuszus talaj s kivált a lazább, tehát a homokos feketé föld, mely ha nem öserejű réti talaj, kellő erős trágyázásban részesítendő. A nedves, vadvizes (fenékvizes) talajban nem diszlik a kender de a tulszárz dombokon sem, hanem a kellő nyirkosságú mély rétegű sík földön diszlik legjobban s így a belvizektől megszabadított földeken, erdő irtásokban, rét és legelő töréseken van leginkább helye, ilyen helyen nagyon is kifizeti magát termelése rostra. Ágyagon durva a rostja. 1 k. hold teremhet 28—32 mm. kendert, mi minőség szerint 180—320 koronát ér meg. A legjobb az olasz kendermag, mely már nálunk jól meghorosult, ha tehát magot óhajt termelni, ilyet szerezzen be. De ha csak saját szükségletre kíván magot nevelni, akkor azt, mint a polgárok szokták, a kukoricza vagy burgonyaföld barázdáin vagy szélein is megteheti, avagy a kenderföld $\frac{1}{10}$ részét hagyja magnak, ez untig elég magot ad. Hogy ha azonban az egész kendertermelésből magot akar nevelni, úgy meg kell hagyni érni a kendert, illetve mag-

ját, de akkor szára már igen durva s törékeny rostot ad s olcsón értékesíthető. Egy k. hold 5—6 q magot adhat, mi esetleg (ha olasz mag) 240—250 koronát is megérhet. Így hát a magtermeléssel is kijöhet annyi tiszta jövedelemre, mint a rostra termelés mellett, csak hogy talaját a magtermés jobban kimeríti és azt már bajos oly jól elkészíteni buza alá, mint a rostra termelt kender után, melyet még repcével is be lehet vetni, ha tulbuja talajjal vagyunk megáldva.

F. Z.

Felelet. Fekál és baromfitrágya a gyümölcsösben cz. kérdésre.

A fekál trágyának van a baromfitrágya mellett a legnagyobb nitrogéntartalma. Előbbi 1000 részre 10 rész nitrogént, 2.5 kálit és 10.9 foszforsavat, utóbbi ha galambtrágya 17.6 nitrogént, 10 kálit és 17.8 foszforsavat, ha tyuktrágya 16.3 nitrogént, 8.5 kálit és 15.4 foszforsavat tartalmaz. Ezekkel számolnunk kell. A fekáltrágya, mely különben igen sok rovar fészke, főleg homokos talaju gyümölcsösben alkalmazható. Más vagyis kötött talajon nem ajánlatos az alkalmazása, mivel hogy általa a gyümölcs durvasta és nyers ízű lesz. De semmi esetre sem alkamazza kérdésttevő ottan, a hol a fák erős fejlődésük vagyis fába mennek. Olyan fákat, melyek több évi nagy terméseket adtak és meggyengültek, a fekál trágya iránt hálásak és hamar rendbe hozza őket. De általában tulzott alkalmazásától tartózkodjék, mert elveszítetik termőképességüket, a fák magasságba mennek, a gyümölcs mennyiségileg és minőségileg gyengül. Legjobb a fekáltrágyát más trágyákkal keverve alkalmazni és a fejtrágyázás után alakapálni. A kinek tözege van, legjobban teszi, ha a fekált véle jól összekeveri, a mivel hatását enyhébbé teszi. Kompostá téve is igen alkalmas, de a kompost teletet tessék gyakran megforgatni, hogy a fekál egyformán a telepen eloszoljon és a levegő behatása folytán a rovarok fészket megbolygassuk. A fekálkompost ősszel, miután néhány hétig megérlelődött, alkalmazandó a gyümölcs területre. Egyik hátránya az, hogy a mély gyökerű fákra nem igen hat, mert a fekál kompost táperejét soká és erősen megtartja, nem bocsátja ki. Mély gyökerű fáknál jobb pusztán a fekáltrágyát alkalmazni. A baromfitrágya szintén a fákra gyors növésség hat. Mivel hogy igen dustáptartalma, a gyümölcsösben csak 1 cm. magasságban terítendő el és kapálandó alá. Hasonlóan hat különben mint a fekáltrágya, de hatékonyabban és azon különbséggel, hogy rovarok fészket nem képez. A baromfitrágya magas foszfortartalma azonban ne tévessze meg a gyümölcskeretést, mert a nitrogén körülbelül véle egyenlő arányú. Nagy terméshozamok után és meggyengült fáknak a baromfitrágya ideális trágya-nem. Ha a baromfitrágyát komposztirozzuk, úgy kitűnő trágyát nyerünk a veteményes kert és főleg a kel, uborka, burgonya, articsóka, zeller stb., nemkülönbben kitűnő a gyp, rózsza és diszfák részére.

B. G. F.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnokmegyében. Időjárásunk a rendkívüli esős márczius és április első fele óta mintegy 8—10 nap óta javult, szárazabbra fordult. A magasabban fekvő porhanyóbb földeket most már lehet ismét megmunkálni, szántani és vetni. Iparkodik is mindenki az elmaradt tavaszi munkát, répvetés, tengeriszántás, vetést pótolni. Sajnos azonban, hogy az erősen kötött vagy szikes földek még most sem lehet megművelni, mert a husvét előtti sok és utána 48 óráig esett 100 mm.-nél is több csapadék az ilyen földeket nemcsak erősen eláztatta, hanem az ilyeneken kisebb-nagyobb víztöcsák képződven, még mai napig sem száradtak ki, tehát még megművelhetlenek. A husvétünnep előtti és utáni sok csapadék egyzersmind a legjobb minőségű lapos földeken lévő vetéseket is tönkretette. Sok helyt 30—40 cm. víz alatt a vetések kipusztultak. Az ilyen földeket szárazabb időben csak hetek múlva lehet majd bevetni. De a közvetlen az esőzés előtt elvetett kalászos tavasziak is rosszul jártak. Eső előtt még ki nem kelvén, a talaj annyira megcserepedvén, hogy nem tudnak kikelni. Kötött földeken még boronálással sem lehet segíteni, mivel a borona a csirákat tönkretenné. Az őszi vetések, buza és őszi árpa nem valami nagyon reményteljesek. A buzák a hó nélküli nagy hideget nagyon megsínylették az őszi árpá-

val együtt, kivált a tarlóföldekbe vetettek. Ezek nagyon silányak és féreg is erősen pusztítja. Az 5° Celsius hideg pedig a korai gyümölcsöt tönkretette, sőt a korai szőlőfajoknak is ártott. Mező a sok eső dacára hideg időjárás miatt nagyon csekély. 1912. április 14.

N.

Nemzetközi mezőgazdasági gyűlés. A német mezőgazdasági szövetkezetek darmstadti központja május hónap 21. és 22. napjain tartja harmadik nemzetközi kongresszusát Baden-Badenban. A gyűlés a szövetkezeti élet legfontosabb kérdéseivel fog foglalkozni. Napirenden szerepel a szövetkezetek ellenőrzésének kérdése, a különféle országok szövetkezeti oktatása, a hitelszövetkezetek fejlődése, a német falvak ellátása villanyvilágítással szövetkezeti uton, a hűtőházak és hűtőkészülékek ügye stb. Magyar szempontból különösen két kérdés kelt nagyobb érdeklődést. A bérlőszövetkezetekről és a földbirtok tehermentesítéséről Bernát István a Magyar Gazdaszövetség igazgatója, a magyar hitelszövetkezeti eredményekről pedig Seidl Ambrus az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója fog a darmstadti központ kongresszusán előadást tartani.

Az OMGE szociális bizottságát Mailath József gróf május 3-án délután négy órára ülésre hívta össze, melyen Rubinek Gyula, az egyesület igazgatója tart előadást a faluról.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése A Magyar Gazdaszövetség április 29-én (hétfőn) délután 4 órakor a szövetség tanácsstermében tartja meg évi rendes közgyűlést a következő napirenddel: 1. Jelentés a szövetség 1911. évi működéséről. 2. Az 1911. évi zárszámadások és az 1912. évi költségvetés bemutatása. 3. Elnökség és igazgatóválasztmány egyharmadának választása. 4. Előadás a nemzeti birtokpolitikáról. 5. Esetleges indítványok.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 18-án Aradon, saját székházában második igazgató választmányi gyűlést tartott. Az ügyvezető titkár által előterjesztett elnöki jelentés beszámolt az egyesület által a tél folyamán rendezett gazdasági előadások, felolvasások és háziipari tanfolyamok, továbbá az Aradon tartott tenyészbikavásár eredményével. Tervbe van véve továbbá a következő hónapokban 3 községben szarvasmarha díjazás és egy esetleg két községben tenyészló díjazás, a mit a választmány helyesléssel vett tudomásul. A földmivelésügyi miniszter által az egyesület adminisztratív kiadásainak fedezésére engedélyezett államsegély mikénti felhasználása iránt a választmány az elnöki javaslat értelmében döntött, s elhatározta az egyesület, hogy a szóban forgó segély kiutalványozásához kötött feltételeket elfogadja. A baromfi kolera elleni védoltáshoz szükséges szérum előállítására és forgalomba hozatalára vonatkozó miniszteri leirattal kapcsolatosan elhatározta az egyesület, miszerint felir a minisztériumhoz az iránt, hogy a sertésvész elleni Hutyra-féle oltó anyagot is nagyobb mértékben termeltesse az állam, miután az jelenleg csak nagyon korlátolt mennyiségben áll a gazdák rendelkezésére. A Komáromban létesítendő mütrágyagyár érdekében az ottani gazdasági egyesület által tartandó értekezletre a választmány az egyesület képviselőjében ügyvezető titkárt küldte ki. A tagszaporodás 136 új taggal bővült ki. Végül az elnökség javaslata alapján egy bizottságot küldött ki a választmány melynek feladata lesz javaslatot tenni arra nézve, hogy az egyesület 50 éves fennállásának emlékét mikor és milyen formában ünnepelje meg.

Az erdélyi gazdák gyűlése. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület Bánffy Ernő báró elnöklésével tartott igazgató-választmányi ülésen napirendre tértek az OMGE-nek a Magyar Országos Állatorvos Egyesület állategészségügyi törvényjavaslatvezete dolgában küldött átirata fölött. Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület május 16., 17. és 18. napjain Brassóban rendezendő országos állatkiváltását a tagok figyelmébe ajánlván, az egyesület képviseltetését az elnökségre bízták. Tudomásul vették és jóváhagyták a zárószámadó bizottság jelentését, majd a költségeloirányzat megállapítása után az országos kukoriczakiállítás rendező-bizottságába Juhász Árpád gazdasági akadémiai tanárt delegálták. Végül a kolozsvári mütrágyázási kísérletek ügyével foglalkoztak és Bethlen György gróftól vették föl a tagok sorába.

A vas megyei gazdasági egyesület ápril hó 22-én Szombathelyen igen látogatott

rendkívüli közgyűlést tartott azon célból, hogy betöltsék az elnöki széket, melyben közmegelegedésre közel másfél évtizeden át Ernusz Kelemen ült. Jelen voltak teljes számban mindazon férfiak, a kik a vármegye közéletében mindenkor tevékeny részt vesznek és egyhangu lelkesedéssel Verebi Végh Endrét választották meg az egyesület elnökévé a ki a megtisztelő bizalmat hálás köszönettel elfogadva egy gazdag tartalmu programban vázolta azt a tevékenységi kört és működési irányt, melyet gazdasárcsarnak úgy buzgó támogatásával betölteni óhajta. Különösen hangsúlyozta, hogy a vármegye törvényhatóságával, a földművelésügyi miniszter szakközvegeivel, a már megszokott munkatársi viszonyban megmaradni óhajta. Alelnökké egyhangulag megválasztott *gróf Széchényi Rezső*, a ki talpraesett rövid pár szóval kijelentette, hogy készséggel áll vármegye gazdasárcsarnak szolgálatára és annak erősbödését eredményes munkálkodását közreműködésével elősegíteni kívánja. Igazgató választmányi tagokká megválasztottak Reiszig Alajos és Vunkovits Dénes, a számvizsgáló bizottság elnökévé Hanny József. A földművelésügyi miniszternek az egyesület állandó segélyezésére vonatkozó leiratát köszönettel vette tudomásul a közgyűlés és miután a kilátásba helyezett évi 5000 korona állami segélyt ezt lehetővé teszi, egyhangulag és őszinte elismerésének kifejezése mellett elhatározta, hogy Rösler Károly igazgató-titkárnak, a ki 30-ik éve áll az egyesület szolgálatában és a ki ezen hosszú idő alatt fizetés javítását se nem kért, se nem kapott, az őt méltán megillető fizetést megadja és őt f. évi január hó 1-étől kezdőleg a VII-ik fizetési osztályba sorozza, az ezután fenmaradó állami segélyt hová fordítására nézve az igazgató választmány lesz hivatva határozni.

A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete április hó 22-én tartotta meg az évi I-ső központi igazgatósági gyűlését. Az ig. elnök tolmácsolta az igazgatóság a fölötti örömet, hogy dr. Giesswein Sándort elnökké történt megválasztása óta először üdvözölheti az elnöki székben, mire dr. Giesswein Sándor az üdvözlést megköszönte. Ezután jelentést tétetett az egyesület működéséről és folyó ügyek intéztetett el.

Kolozsmegyei gazdák értekezlete. A kolozsmegyei gazdasági szakosztály választmánya április hó 25-én Kolozsvárt gyűlést tartott Dózsa Endre alispán elnöke alatt. Bejelentett, hogy az EGE tavaszi közgyűlésén a szakosztály elnökévé Dózsa Endre alispánt, alelnökké pedig Barcsay Tamás nagybirtokost és dr. Péter Béla akadémiái igazgatót, előadóvá dr. Cséner Lajos gazdasági tanárt választotta meg 3 évi ciklusra. Fekete Antal györgyfalvi szövetkezeti elnök a gazdakörök nevében melegen üdvözlö az új elnökséget. Több közigazgatási ügy tárgyalása után elhatározták; hogy tavaszán 3 községben szántversenyt tartanak; 6 községben kukorica *sorművelési* versenyt rendeznek, ezzel kapcsolatban a kezébe veszi a szakosztály az 1913. februárban Budapesten tartandó orsz. kukorica kiállítás kolozsmegyei csoportjának rendezését és a kivitellel Juhász Árpád tanárt bízzák meg; gazdakörök részére tanulmányi kirándulást rendeznek a brassói orsz. állatkiállítás megtekintésére májusban, és júniusban a síófoki gazda kongresszusra. A gazdasági egyletek orsz. szövetségébe való belépést elhatározzák s végül az alispán indítványára a lelépő elnököt gróf Bánffy Miklóst egyhangulag a szakosztály tiszteletbeli elnökévé megválasztották.

Mezőgazdasági tanfolyam tanítók részére. A m. kir. földművelésügyi miniszter a kisebb fokozatu ismételő iskolákhoz a gazdasági tárgyak tanítására hivatott népiskolai tanítók kiképzésére július 18-ától augusztus 18-áig tanfolyamokat rendez a következő földműves iskoláknál: Algyógy, Ada, Békéscsaba, Breznóbánya, Hódmezővásárhely, Jászberény, Karczag, Lugos, Pápa, Rimaszombat, Nagyszentmiklós, Somogy-szentimre, Szilágysomlyó, Szabadka, Csákvár. Mindegyik iskolánál husz-husz néptanítót, a kecskeméti földműves-iskolánál pedig husz tanítónőt fognak a gazdasági tárgyra kitanítani. A résztvenni kívánó tanítók és tanítónők egyenként száz korona segítséget élveznek, a melyből 40 korona ellátási díj levonása után 30 koronát a jelentkezésnél, 30 koronát pedig a tanfolyam befejeztével fognak kifizetni. A fölvételi kérvényt a földművelésügyi miniszterhez kell czi-

mezni és május hónap 20-áig az illetékes tanfelügyelőségnek benyújtani. A tanfolyamra csakis tényleg alkalmazásban levő oly tanítót vesznek fel, a kik mezőgazdasági tanfolyamot eddig még nem végeztek.

Országos kukorica kiállítás. Az OMGE által 1913. év február hónapjában a földművelésügyi miniszter támogatásával rendezendő országos kukorica-kiállítás részvételi fölhívását most küldötte szét. A kiállítás részvételi módzatait tartalmazó felhívást a kiállítás céljainak különböző irányai szerint az egyes termelőknek a következő kísérletet ajánlja. A részletes tájékoztatót most véglegesíti a rendező bizottság. A ki felhívást nem kapott, forduljon a módzatok megküldéséért az OMGE-hez.

Kukoriczatermelési kísérlet. Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás a Mesterházy Endre dr. által nemesített mesterházi, a V. Szabó János által nemesített csorvási és a Játka Ferencz által nemesített kalácsai kukoriczát hasonlította össze részint egymással, részint a kísérletet végző gazdaságokban termelni szokott ugynevezett gazdasági kukoriczával. A kísérletben kipróbált 3 kukoriczafélétről végleges bírálatot az állomás még nem mondhat, mivel e kukoriczát csak négy helyen próbálták ki, tehát valóságos értéküket nem lehetett megállapítani. A mesterházi kukorica kemény, aprószemű, mely különösen korai érése és jó minősége miatt oly helyeken, hol a bővebben termő, de késői érésű kukorica a korán elkövetkező őszi hideg miatt már eredményesen nem termesztendő, figyelemreméltó baja, hogy még nem fajtaálló. Viszont a csorvási kukorica ott érdemel nagyobb figyelmet, hol a korai hidegtől nem lehet félni, azaz a hol, mint az Alföldön, jól beérhet. E kukorica külsőleg teljesen meg egyezik a sárga-lófogúval. Hibája kicsiny hektoliter sulya.

Külföldi tanulmányut komlótermelők részére. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület június hó 7-től 16-ig a hazai komlótermelők részére Ausztria és Németország legjelesebb komlótermelő vidékeire a komló ok-szerű termelésének, kezelésének és eltartásának valamint az értékesítési viszonyok és a külföldi terméskilátások tanulmányozása céljából társas tanulmányi kirándulást rendez. A tanulmányut költsége, Budapestről mindvégig a vasut II. osztályát használva, fejenként 240 korona. A kik Ausztriában és Németországban III. osztályon kívánnak utazni, csak 200 koronát fizetnek. Az ebéd-, vacsora- és bérkocsiköltséget minden résztvevő, igényein megfelelően, külön viseli. A tanulmányuton harmincz egyn vehet részt. A jelentkezést legkésőbb apr. 30-ig kell beküldeni az OMGE titkári hivatalához (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.) a részvételi díj első 50 koronás részletének melléklésével.

Középeurópai komlótermelők szövetkezeti központja. Az égeri, csehországi komlótermelő egyesület kezdésére május 5-én és következő napjain kongresszus lesz, melyre Középeurópa minden nemzetének komlótermelői fognak résztvenni. Ezen a kongresszuson a komlótermelők érdekeinek védelmére megalakítják a középeurópai komlótermelők szövetkezetének központját, mely a komló áralakulása érdekében nyilván fogja tartani nemesek Európa, de az egész világ komlótermését és előzően világszerte szervezi a komló várható termésbecslését. Erre a értekezletre a magyarországi komlótermelőket szintén meghívták. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a magyar komló kezd a világkereskedelemben az őt megillető helyre jutni. A saazi komlóvásár hivatalos értesítőjében olvassuk, hogy a legutóbbi vásáron néhány száz bál magyar komló adatott el. Az átlagos ár 6—700 korona között váltakozott.

Konyhakertészeti és borkiállítás. A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete vasárnap, f. évi május hó 12-én Ujaradon a Katholikus Ifjúsági Egyesület összes helyiségeiben báró Nopcsa Elekné, Pallavicini Alfréd és neje védnöksége alatt konyhakertészeti és bor-

kiállítást rendez mely kiállítás konyhakertészeti terményvásárral lesz egybekötve.

Borhamisítási ítéletek Franciaországban. Nálunk szeretnek arra hivatkozni bizonyos körök, hogy a fejlett kereskedelmi ér-zékkel bíró francziák távolról sem oly szigoruak a borhamisítási ítéletek meghozatalánál, de vizsgálatok megindításánál sem. Ezzel szemben mi meg azt tapasztaljuk, hogy míg nálunk hónapok is elmúlnak, anélkül, hogy a nagyközönség holmi borpancsolók elítéléséről tudomást szerezne, addig odakünn minden száma a borászati lapoknak (ép úgy, mint a német lapok) nem is egy, de egész sorozatát közlik az ítéleteknek. Így a Rev. vit. utolsó száma csak egy törvénytörvényterületéről a következő csokorba kötötte az ítéleteket. Így a bordeaux-i törvénytörvény elítelt egy preignaci kereskedőt két havi fogházra, 3000 frank pénzbüntetésre, egy talencei borkereskedőt 2 havi fogságra és 2000 frank pénzbüntetésre, egy borászati cikkek gyárosát 1000 frankra. Ugyanott a feljebbviteli bíróság elítelt egy bordeaux-i kereskedőt 2 havi fogházra, 2000 frank pénzbüntetésre és 500 frank kártérítésre és egy libonnei termelőt 2 havi fogságra és 1000 frank pénzbüntetésre. Nem tréfálnak bizony másutt sem azokkal, a kik tisztességtelen módon akarják a becsületes termelők és kereskedők egzisztenciáját megnehezíteni.

A gyümölcsstermelés. Szolnokdoboka, a Jonathán és Londoni Peping almafajta híres magyar földje. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter a szolnokdobokamegyei gazdasági egyesületnek mintagyümölcsös-pincze építésére megfelelő államsegélyt engedélyezett és a törekvő kisgazdáknak 1000—1000 darab oltványt ajándékozott a fent említett fajtaiból.

Gyümölcsészeti előadás. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület gyümölcsészeti szakosztályának csütörtökön tartott ülésén dr. Győry István a gyümölcsökcsontokról tartott rendkívül érdekes és kertgazdasági szempontból nagyon fontos előadást. Nagy érdeklődéssel hallgatott előadását bemutatásokkal kísérte és különböző gyümölcsökcsontjait (geléje) izlelés útján bírálatra is bocsátotta. A mai gazdasági viszonyok mellett a legkisebbnek látszó ügy is megérdemli figyelmünket és érdeklődésünket, — mihelyt alkalmas arra, hogy általa valamely értéket, mely egyébként veszendőbe menne, megmentsünk és hasznunkra fordítsunk. Ezért a hullott gyümölcs feldolgozása a kertgazdaságban fontos szerepet játszik, annál is inkább mert egy oly ipari cikket hozhatunk általa forgalomba, a mely úgy is mint néptáplálék és úgy is mint a gyümölcsös mellékterménye nagy horderejű. Győry bemutatta az általánosan ismert birskocsonyán kívül az alma, körte, cseresznye, meggy és egyéb kitűnően sikerült gyümölcsökcsontjait, a melyek általánosan elismerésben részesültek. Az előadás után Angyal Dezső igazgató több, későn érő almafajtát mutatott be és izleltetett meg. A bemutatás után hosszabb eszmecsere folytattak a jelen volt tagok a gyümölcsstermesztés ezidei fagykárairól, a melyeket az ország minden részéből jelentettek.

A műtrágyát értékesítő szövetkezet ifj. Széll Mihály okl. gazdát gazdasági előadót a szövetkezet titkárává nevezte ki. Ugyanekkor Held János Jenő és Gyulay Károly nyug. tanár szaktisztviselőket a szövetkezet gazdasági előadókká léptette elő.

A gazdasági cselédszerződés fölbontása. Felmerült eset alkalmából elvi határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy az 1907. XLV. törvényezikk 46. szakasza alapján a gazda csakis a fölbontás okál fölhozott eset tudomására jutása után nyolcz napon belül bonthatja fel a gazdasági cselédszerződést.

Felhívjuk t. olvasóink szives figyelmét a lapjainkban előforduló azon hirdetésre, mely a tehének fertőző hüvelyhurutja ellen kitűnően bevált „Bissulin“ gyógyszeréről szól.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatásu. Természetes vasmentes savanyuviz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerházakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Földhitelezési üzemeltetési köre a kiterjed parcellázások lebonyolítására és az e célra szolgáló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telek- könyvi és mérnöki) lebonyolítására és e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, a ki az összes teendőket ellátásáról a helyi kiválmaknak meg- felelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Buda- pest, V., Géza-u. 2. szám.) kívánatra minden fel- világosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az inté- zet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellá- zás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre, egy összegben megkapja a vé- telőrárt. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatu kölcsön teljes készpénzzel fizettetik ki. 4. Köz- jegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

gen, hold) aluli. Angliában 200 aceren felüli gaz- daság már csak 3-5 százalék van és még ennél is jóval kevesebb Francia és Németországban, a mely országokban csak 0.3, illetve 0.5 száza- lék az ilyen nagyságu gazdaságok száma. Né- metországban a bérlet legnagyobb aránya szin- tén a törpe és kisbirtokon található.

A lóherések újabb veszedelme. A dél- francia gazdák, főleg a Provence-iak egy pár év minsürübben panaszokodnak a herések egy újabb veszedelméről, a mely évről évre mindig kiterjedtebb arányokban és óriási területeken tűnik föl a luczerna és lóhere vetésekben. Ez a veszedelem a szőrös enyfü nevű gyom, a mely nem úgy mint az aranka, a növényt öli ki és fojtja meg elődsi természetű foytán, hanem a takarmányt teszi értéktelenné, a mennyiben az állatok veszedelmes megbetegedését okozza. Az ily gyommal meglepett zöld here és luczerna etetése ugyanis fölötte veszélyes, a mennyiben vérhas jellegével bíró diarrhoeát és tulságosan erős venementiájú kólikaszerű tüneteket idéz elő lovaknál, szarvasmarháknál és juhoknál egy- aránt. A legnagyobb figyelmet és gondosságot ajánljuk magkereskedőinknek a francia luczerna és heremagvak importjánál, különös gonddal vizsgálándó meg a mag és kikérendő a szavatos- ság az iránt, hogy a mag a nev. gyom magvától mentes legyen. Felhívjuk a magvizsgáló ál- lomások figyelmét és gazdáinkét is erre a gyomra.

N. D.

Uj textilanyag. Braziliában egy uj textil- anyagra bukkantak a guaxima nevű növényben, melynek rostjai pompás textilanyagot adnak s e tekintetben a jutát nem csak helyettesítheti, de annál jobbnak is bizonyult, mert a rostok igen erősek és hosszúak és belőlük készült hálók tartóssága sok évre terjed, ha előzőleg pisztác- kéreg festék oldatában fűrésztve maczerálják. A guaximát ép ugy áztatni kell, mint a kenderet szokás, de csak 3-4 napig kell a folyóvizben állni hagyni, a mikor is a zöld kéreg könnyen le- válik róla és a napon kiszáradt fáról könnyen szedhető le a dus és kiváló rostanyag. A gua- xima Braziliában vadon és óriás mennyiségben tenyészik és így az uj textilanyag egyike a leg- olcsóbb ipari növényeknek, mert művelése mibe sem kerül.

N. D.

A komló ültetéséről. Ha azt akarjuk, hogy jól fejlődő, bő és finom lupulint termő komló- sunk legyen, akkor csakis már az őszön, avagy a télen át megrigolozott földbe ültessük el a komló- dugványokat, annál is inkább, mert az ilyen mó- don létesített komlótelepítvény élettartama is tartósabb. Nem helyeselhető és annál kevésbbé okserű eljárás tehát egyszerűen felszántott, avagy ásott földbe — fűzfa vessző módjára — bedugni a komló dugványt, sőt nem praktikus még az sem, ha e czelra megásott lyukba ültet- jük a komlót. Az első évben ugyan így is fejlődnek komlónk, mert gyökérszete a meglazi- tott földben jól terjedne; de már utóbb bele- ütődnek a fel nem ásott földbe és akkor tovább nem terjedne már olyan erőteljesen s csak las- san tudná magát a gyökér a kemény földbe bele- furni. A gödrök távolságát is még az ősz vagy a tél folyamán kell kimérni, sőt jó a gödröket is jó előre kiásni. A gödör 30 centiméter mély és 25 centiméter széles legyen; jó ezenkívül, ha a kihányt földet komposztal keverjük össze. Ült- tessük pedig a komlót azonnal, mihelyt csak a földön járni lehet; a dugványokat pedig csak 6-8 éves kertekből szerezzük be, nem lévén czélszerű ennél vénebb vagy fiatalabb kertek dugványait ültetni. A dugványt pedig úgy kell elültetni, hogy előbb félig behányjuk a kiemelt földdel az ültetésre előzetesen elkészített lyukat s azután fölfelé álló rügyekkel ferdén beleültet- jük, körülötte a földet megtapasok a gödröt s megmaradt földdel feltöltjük, ügyelvén arra, hogy a dugvány felső része a föld felszínétől számítva mintegy 8-10 cm. mélyen álljon. Nem szabad tehát a dugványnak a földből kiállni és kilátszani, de viszont az említett mélységnél sem szabad mélyebbre kerülnie. Az első évben gon- dos gaz és gyomirtás és kapálás a fiteendő s az első évben elégséges lesz a dugvány mellé észak felől egy szőlőkarót is leütetni, míg a rendes kom- lókarókra vagy a sodronyhálózatra csak a máso- dik évben lesz szükség.

N. D.

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövethitelezési gabonaraktárak gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.

1912. ápril. 13-tól 1912. ápril. 20-ig.

A forgalom és kész- letek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. ápr. hó					
13-án	453796	152315	53414	177811	68522
Béta- 1912. ápr. 13-tól rozás/1912. ápr. 20-ig	49193	3739	2854	17311	50425
Kita- 1912. ápr. 13-tól rozás/1912. ápr. 20-ig	96833	26128	6759	30874	47776
Készlet 1912. ápr. hó 20-án	406153	129926	49509	164748	66171
II. Az 1912. április hó 20-án megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áru- raktárak					
Bares	13025	248	66	10860	3619
Berettyóújfalú	1448	1-4	316	1073	203
Békéscsaba	48700	77	697	1598	2179
Brassó	4805	490	2759	4982	7619
Budapest	91648	61713	173	5837	670
Csáktornya	4680	1036	54	905	5103
Czegléd	9577	5756	6500	2729	1562
Debreczen	18276	21361	1724	2747	190
Déaványa	1145	499	118	1501	277
Érmihiályfalva	2334	4656	—	90	412
Fiume	7181	1069	10890	6651	19508
Győr	190	557	—	—	1469
Kaba	11192	68	24	150	—
Kározzag	6406	—	—	—	—
Kassa	5217	1295	1604	3377	31
Kisujszállás	15821	64	226	666	55
Kisvárd	—	—	—	—	—
Kolozsvár	11523	570	1330	3827	165
Marosudás	—	—	—	—	—
Maros-Vásárhely	1189	76	785	586	1537
Métszázka	1187	171	23	1038	20
Mezőkaszon	—	—	—	—	—
Mezőtur	9892	179	275	386	529
Miskolc	516	1320	3966	2857	262
Nagybecskerek	3420	—	—	689	3228
Nagykanizsa	14334	6023	3097	284	191
Nagykaroly	11713	1334	985	1614	100
Nagyszalonta	21037	—	—	590	1
Nagyszében	4628	1239	101	7051	33
Nagy-Várad	5985	994	86	245	474
Nyíregyháza	15157	—	—	956	1380
Nyitra	596	57	442	224	321
Pancsova	4607	—	—	—	1449
Pozsony	7990	—	—	—	—
Szarvas	5252	1822	11882	302	126
Szatmár-Némoti	10316	3993	—	11132	—
Szeged	1143	—	184	887	816
Szombathely	1-20	—	5774	534	689
Temesvár	310	90	97	5128	1452
Verecz	17682	—	74	1036	—
Veszék	20	—	—	888	—
Sziszek	905	—	—	4796	2698
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövethitelezési gabonaraktárak.					
	11146	736	385	3367	211

Készáru-tőzsde 1912. április hó 25-én.

Fajta	Hektoliteren- kinti súly ki- logrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	—	24.15	24.35
"	76	—	—	24.20	24.45
"	77	—	—	24.30	24.60
"	78	23.90	24.25	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	23.95	24.15
"	76	—	—	24.10	24.30
"	77	—	—	24.25	24.40
"	78	23.80	24.05	—	—
Pestvidéki	75	—	—	23.95	24.15
"	76	—	—	24.10	24.30
"	77	—	—	24.25	24.40
"	78	23.80	24.05	—	—
Bánsági	75	—	—	24.10	24.30
"	76	—	—	24.20	24.40
"	77	—	—	—	—
"	78	23.90	24.15	—	—
Bácskai	75	—	—	24.10	24.35
"	76	—	—	24.20	24.45
"	77	—	—	—	—
"	78	23.90	24.25	—	—
Rozs elsőrendű uj	—	—	—	21.20	21.40
középmínőségű (uj)	—	—	—	21.00	21.20
Árpa takarmányáru elsőrendű	—	—	—	19.50	20.00
másodrendű	—	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—	—
Zab elsőrendű (uj)	—	—	—	21.30	21.50
középmínőségű (uj)	—	—	—	20.70	21.00
Tengeri belföldi uj	—	—	—	19.50	19.90
román v. bolgár	—	—	—	—	—
Repcekaposza	—	—	—	—	—

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

1912. április hó 25-én.

A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredmény- képpen ma az áprilisi buza 1 fillérrel javult, ellen- ben a májusi buza 11 fillérrel, az októberi buza szintén 11 fillérrel, az áprilisi rozs 6 fillérrel, az októberi rozs 9 fillérrel, a májusi tengeri 5 fillérrel csökkent, az áprilisi zab 3 fillérrel, októberi zab 2 fillérrel javult.

Kötöttet:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 81 kg. 24.85 K, 200 mm. 81 kg. 24.80 K, 1000 mm. 81 kg. 24.75 K, 100 mm. 81 kg. 24.75 K, 200 mm. 81 kg. 24.60 K, 100 mm. 80.5 kg. 24.55 K, 600 mm. 79 kg. 24.30 K, 100 mm. 79 kg. 24.20 K.
Pestvidéki: 300 mm. 80 kg. 24.50 K, 650 mm.

POSZTÓ Uri és női divatszöveteket
ajánl a kivitelű ház
ZEFIR
Skorkovsky Prokop és fia
Humpolec, Csehország. Kinták ingyen.
Legújtabb árak. Kívánatra az
uri öltönyöket el is szíjűnk.

APRÓK.

Birtokmegoszlás a külföldön. A mi hazánk az óriás latifundiumoknak és a mérhe- tetlen területű hitbizományoknak a hazája, amit sehol másutt az európai kontinensen — Orosz- országot kivéve — a külföldön nem találhatunk, lévén a külföldön a kisgazdaságok és a kisbér- lettek mindent jobban felkarolva és elérjedve, mint minálunk. Franciaországban az 5-10 hektáros gazdaságok az összes gazdaságoknak 38.2 százalékát, és az összes terület 2.2 száza- lékát teszik, míg például az 1 hektárnyi birtokok az összes birtoktestek 61 %-át és a terület 5.10 százalékát teszik — vagyis a sok törpe gazda- ság több birtokosé, azaz a gazdaságok nem osz- lanak meg annyira, mint azok tulajdonja. A 40 hektáron felüli gazdaságok ott az összes gazda- ságok 2.5 százaléka s az egész területnek 45 százaléka, ellenben a birtoktesteknek csak 1.13 százaléka — és a területnek csak 39 százaléka a 40 hektáron felüli; vagyis megfordítva, in- kább a gazdaságok oszlanak meg, úgy hogy egy tulajdonos kezén több gazdaság is található. Az egész francia földbirtok négyhated része, va- gyis több mint a fele a tulajdonos kezén, egy- heted tökével nem bíró bérlő és kétheted része még tökeerős bérlő kezében van. Birtokos 1882- ben sem volt több, mint 1860-ban, sőt 1902-ben is csak a sajátján dolgozó birtokos volt több 350.000-el s azóta is a kisgazdaságok még job- ban megsaporodtak. Ezek a birtokviszonyok, a mi szemünkben károsnak látszó birtokelaprózó- zódás mellett is az alsó osztály anyagi előreha- ladását mutatják, a mit igazol az is, hogy Fran- ciaországban a napszámból élő gazdasági mun- kások száma hihetetlenül megfogyott. Ha pedig mérlegeljük ezt és a törpe szaporodását, a pénz- betéteknek a pénzintézetekben való állandó nö- vekedését: el kell ismernünk, hogy a francia birtokmegoszlási viszonyok mégis jobbak a mie- inknél.

Az egyesült angol királyságban a területnek 80 százalékát foglalják el az 500 aceren felüli birtokok 19.000 tulajdonos kezében; 13 száza- lékát pedig a 100-500 acre közöttiek. Az összes birtokok kétharmada bérbe van adva, több mint hárommannyi bérlő kezén, mint tulajdonosén. E területnek közel a felét alkotják a 100 aceren aluli bérletek s több mint egynegyedét az 50 aceren aluliak. Vagyis a nagybirtokok több bérlő kezén oszlanak meg. Angliában legtöbb az 5-100 acres gazdaság, míg ellenben Német- és Franciaországban a legtöbb a 12 aceren (mor-

80.5 kg. 24.50 K, 200 mm. 80.5 kg. 24.55 K, 200 mm. 80 dg. 24.45 K, 100 mm. 79.5 kg. 24.40 K.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 80 kg. 24.50 kor.
Bácskai: 100 mm. 77 kg. 23.60 K.
Bánsági: 5000 mm. 79 kg. 24.50 K.
Zab. 500 mm. 20.65 K, 100 mm. 20.65 K, 100 mm. 20.20 K, 150 mm. 20.80 K, 400 mm. 20.70 K.
 Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	24.06 K
Buza májusra	23.62 »
Áprilisi rozs	21.54 »
Zab áprilisra	20.38 »
Tengeri 1912. májusra	18.88 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 33.80, 1. sz. lángliszt 33.20, 2. sz. lángliszt 32.60, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.00, 4. sz. zsemlyeliszt 31.40, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.00, 6. sz. kenyérliszt 30.00, 7. sz. kenyérliszt, közép 29.80, rozsliszt I. 29.20, rozsliszt II. 27.40, rozsliszt III. —, korpá, finom 16.80, korpá, durva 16.80 K mm. Tengerliszt —28—28, tengerikása —.80—32 K kg.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten is nagyobb kínálat uralkodott és gyérebb vételkedv folytán a szeszárak főleg áprilisi szállításra olcsóbb árban zárulnak.
 Elkelt **finomított szesz** adózva nagyban 222—222.50 koronáig, adózatlanul 83—83.50 koronáig,

mig ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb árban voltak ajánlatok gyérebb vételkedv mellett.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 71—71.50 kor. kelt el. Tartányaruban olcsóbb ajánlatok vannak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz folyó termelési időnyre 75 koronáig volt ajánlat mig ellenben új termelési időnyre jegyzésen alól történt néhány üzlet.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 77—78 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	222.—222.50 K
Finomított szesz adózatlan	83.—83.50 »
Élesztőszesz adózva	221.75—222.— »
Élesztőszesz adózatlan	— — — — — »
Nyers szesz adózva	220.—220.50 »
Denaturált szesz	71.—71.50 »

V e t ő m a g v a k

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésőtől, Budapest.

Az időjárás a fejlődésre kedvező és a különböző tudósítások szerint a takarmánynövények szépen kikeltek, úgy, hogy takarmányrépamagot kivéve utánvetés balsiker következtében nem igen fog szükségessé válni. Az északi vidékeken a takarmányrépamagvak vetése még nem fejeződött be, minél fogva még számos rendelés érkezik, főleg impregnált fajokra. Igen élénk volt az üzlet luczernamagban, melyből a spekuláció néhány nagyobb tételt vásárolt. Muharmagban, a szükséglet határozottabban nagyobb volt mint az elmúlt héten, mindazonáltal az árak tekintettel a vidéken fekvő nagyobb készletekre, nem változtak. Vöröshermag-

ból egy külföldi cég bizományi készletén kívül ugyyszólván minden elfogyott.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapesten:

Luczerna, világossárga	100—120 K.
» kereskedelmi áru	90—95 »
Vörös here, természetből arankamentes	20—210 »
» kereskedelmi áru	170—180 »
» nagyaránkás	150—160 »
Böcköny	28—30 »
Muhar	21—23 »
Baltacim, hámozatlan	44—60 »
» hámozott	110—115 »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca, 1912. április hó 26-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott községekben 145 szekér réti széna, 10 szekér muhar, 99 szekér zsupszalma, 11 szekér alomszalma, szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 14 szekér (luczerna és zabosbükköny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Arak g-ként fillérben a következők:

Régi széna I. r. 910—1160, réti széna II. r. 700—900, réti széna csomagolásra 560—600, muhar 1000—1200, zsupszalma 400—480, alomszalma 300—380, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny 960—1200, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 500—500. Összes kocsiszám 190. Összes súly 228000. kilogramm.

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

Sabroe Axel igazgató Haderslebenben 48175. számú „Fejógép“ cz. magyar szabadalmának gyakorlatba vétele céljából hajlandó gyártási engedélyeket adni, esetleg szabadalmát teljesen el is adja.

Bővebb felvilágosítás nyerhető

Meller Ernő hites szab. ügyvivőnél
 Budapest, VIII., Üllői-ut 2. sz.

Bérbeadó birtok.

Nógrádmegyében, 5 km. vasuti állomástól, 270 m. hold szántó, 25 hold rét, 25 hold kert, 120 hold legelő, (ákác) szép lakóházzal s prima gazdasági épülettel, 10—15 évre 1912. október 1-étől bérbeadó. Reflektánsok, kik kimutathatóan elegendő forgalmi tőkével rendelkeznek, forduljanak a tulajdonoshoz:

SCHRECKER J.
 Budapest, Teréz-körút 39.

Sztankovánsszky János cs. és kir. kamarás, kajdacs uradalma sertésenyészetében nagyobb számú lincolnshire x mangalicza és ezek egymásközi kereszteléséből származó utódok 3 hónapos, orbáncz ellen beoltott malaczaiból, mindkét nemben, nagyobb mennyiség kerül eladásra, darabonként 200 K és 2 K istálló-pénz árban, 10 darabon felüli rendelésnél 10% árengedmény. Csakis elsőrendű, tenyésztésre alkalmas egyedek szállítanak. Megrendelések Blascok Gyula, Kajdacs, Tolna vármegye, címre kéretnek.

Kastélybirtok,

hercegi székhely Steiermarkban, eladó. Teljes nagysága 325 hold, 220 hold irtható erdő. 130 éves, nagykiterjedésű épületekkel, 40 P. S. víztoró, halászati és vadászati joggal. Regényes fejedelmi birtok. Megkeresések „M. M. 4904“ jelű alatt Rudolf Mosse, München kéretnek.

VALÓ-

di francia különleges-ségek (gummi és hal-hólyag, ugyszintén ösz-szes női övszerek) F. Berguerand fils leghir-nevesebb párisi gyá-rostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál
 BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-körút 50.
 Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a »Gazdasági Lapok«-ból

Elsőrendű magyarfajú
Erdélyi

járomosökrök,

ugyszintén

1 és 2 éves magyarfajú

Erdélyi

ökörborjúk

minden időben nagy vá-

lasztékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál

Szamosujvárt,

(Szolnok-Doboka megye.)

Üzemváltozás miatt eladó,

a Kassai gazdasági tanintézetből beszerzett törzs és részben importált apa után leszármazott 30 drb anya és kos tisztavérű friz juh és ezek 56 drb ez évi kos és jerko bárány szaporulatai, július hóban átadólag, egészben vagy részletben, míg a készlet tart, eladó. Az anyák néhány toklyó kivételével 2—3-at ellettek. Kunszentmárton, Nagy Géza földbirtokos.

A legkiválóbb fajú
 nemesített

gyümölcsfák

kaphatók

Hoffmann Ignác

Szeged

ujszegedi 50 kat.

hold területen levő

gyümölcsfaiskolájában.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Préselt

buzaszalmát

és

zab szalmát

szállít elsőrendű mi-

nőségben és legol-

csóbban

Ehrenreich Béla

Zombor.

Nyulszapukamag,

uradalmi tisztított, 160 koronáért kapható **Felsenburg Ödönnél Balasgyarmák**

szőlő trágyázása.

Irta: **ORDÓDY LAJOS.**

Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel **3.45 K.**

Utánvétellel küldve **3.65 K.**

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal vagy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a

Gazdasági Lapok

kiadóhivatalában

Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magyar Kir. Szab. Osztályosorsjáték (**XXX. sorsjáték**) 1. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az 1. osztály huzása **1912 május hó 22. és 24-én** tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság**, és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magyar Kir. Szab. Osztályosorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1912. évi április hó 21-én.

Magy. Kir. Szab. Osztályosorsjáték Igazgatósága.

Tolnay.

Hazay.

A világ legjobb gőzekéje!

Utólérhetetlen munkaképesség! Kiváló elsőrendű angol anyagból szerkesztve!
Kevés tüzelőanyag és vízfogyasztás! Felülmúlhatatlan tartósság!

Ezek jellemzik az **52 év** tapasztalatai alapján **CHARLES BURRELL et SONS LIMITED** Thetford, Norfolk **ANGLIA** által függőleges kötélorsóval gyártott gőzekéit.

Költségvetéssel, szakszerű felvilágosítással szolgál Magyarország és a Balkánállamok vezérképviselője:

Nemzeti Pénzváltó részv.-társ. Parcellázó osztálya
BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR I. (Haas palota).

Mindenemü kiváló csiraképességü eredeti quedlinburgi répamagvak. ♦♦♦♦♦♦♦♦ Parcellázásra alkalmas birtokokat veszünk. **GŐZEKEMIVELÉSEKET** arra alkalmas területeken, úgy szántást, rigolirozást és mindenféle talajmivelést is elvállalunk.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindenemü kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindenemü vasszerkezeti munkálatokat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA
 vasszerkezeti gyára
BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.
 Telefon 82-70. — Kérjen ingyen árajegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

KLISÉKET

MINDENMÜ NYOMTATVANYOKHOZ
 SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
 PONTOSAN ÉS OLCSÓN
 KÉSZIT
KOBLINGER GYULA
 PHOTOCINKOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENCERI UT. 22.
 VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
 ESZKÖZÖLTETNEK.

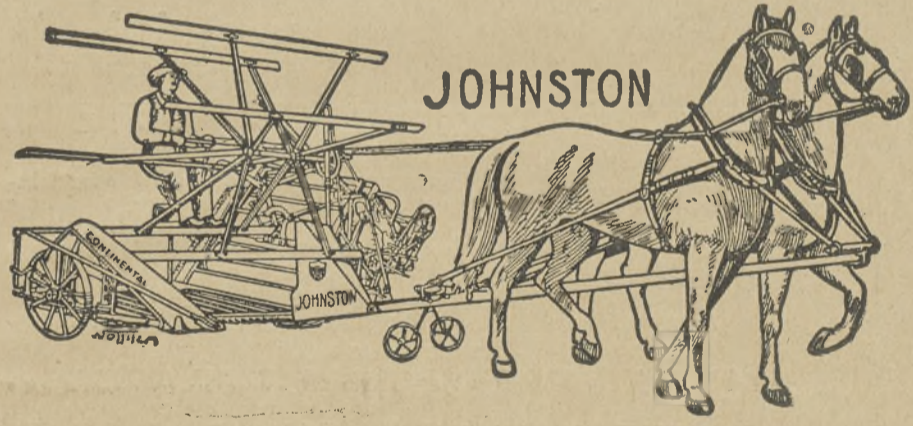
FRANK BERNÁT, Tapolcza (Zala m., Balatonvidék) ajánlja saját telepén termelt nagymennyiségü **szőlőoltványait, riparia portalis** alanyon, legjobb bor és legnemesebb csemege fajokban. Oltványaim jól sikerültek, szép hajtással és dus gyökérzettel bírnak.

„QUADRÁT” EGYETEMES TENGERSÜVELŐ.

Mint három vagy négy soros
 □-es fészekvájó és kapalogép

az egyedüli eszköz, mely a hazai viszonyok között, de különösen nehéz művelési talajokon, a négyzetes tengeri művelés pontos és olcsó keresztültelére alkalmas. **SZABADALOM** a világ összes agrikulturnál állami igazságszolgálatban bejelentve.

Megrendelhető:
Andrényi Károly és Fiai vasnagykereskedő cégénél,
NAGYVÁRADON.
 Kívánatra prospektus bérmentve.

Az **eredeti amerikai „JOHNSTON”**

kévekötoző- és marokrakó aratógépek, fűkaszáló-, szénagyűjtő- és forgató-gépek

ugy tökéletes munkájuknál, mint tartós szerkezetüknél fogva

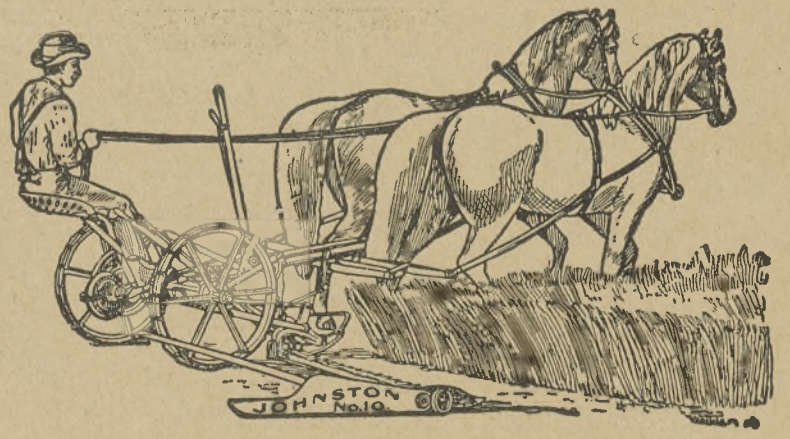
az első helyet foglalják el.

Ábrás leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND
 Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

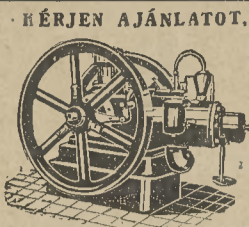

„CLIMAX“

nyersolajmotor

Pénzt takarít meg!!

Legolcsóbb, leghíztosabb üzemű. — Versenyképes árak. — Elsőrangú minőség. — Több 100 referenzia.

Bachrich és Társa
Betéti társaság
Budapest, V/v., Váci-körút 59.
Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnyezim: „CLIMAX“

LÓTENYÉSZTÉS

vagy ehhez hasonló gazdasági ágban keres foglalkozást teljesen megbízható éltesebb uriember, volt földbirtokos, kiváló lóértő, állatorvosi diplomával, természetbeni lakás, konvenció csekély fizetés ellenében. Szíves megkeresések „B. R.” jellegű Mosse Rudolf hirdetés irodájába, Budapest, VI., Andrásy-ut 2. kéretnek.

Légszekerény

nagy üzemű, órával, díszesen fényezve, rézveretekkel, 208 cm. magas, 155 cm. széles, 80 cm. vastag, 4 ajtóval és osztállyal, teljes használható állapotban, melynek vételára 700 korona volt, eladó most 120 koronáért **Maár Zoltánnal**, Alattyánon.

KORNSTEIN TESTVÉREK

Nagyszalontai országos híri szőke mangalicza tenyészetét az összes kanokkal és kocsákkal átvettem és azt a legnagyobb gonddal tovább fejleszttem. Garantált vészen átment erős, fejlett csontozatu tenyészkanok és kocsák állandóan kaphatók

KORNSTEIN ERNŐ

fűzkuti gazdaságában
Vasutállomás Temesillésd, levelczim Kornstein Ernő Ujarad.

514/1911. sz. a., f., e., sc., d.

Földbirtok és malomhaszonbérleti hirdetmény.

Alulírott igazgató-választmány irodájában Naszódon, 1912. évi július hó 10-én délután 4 órakor a naszódvidéki központi ösztöndíjalap tulajdonát képező következő csicsekereszturi (Szolnok-Doboka vármegyében) ingatlanoknak 12 évre (1913—1925.) haszonbérbeadása iránt zárt írásbeli ajánlatokkal árverés fog megtartatni és pedig:

1. A csicsekereszturi 124. sz. telekjegyzőkönyvben A+1—3, 6—14, 17—19, 21—51 rendszám alatt foglalt ingatlanok és pedig:
 - a) belső házhely, udvar és kert, 9 hold 1547 négyzetes öl.
 - b) 140 hold 875 négyzetes öl szántóföld, az 1912. évbéli 100 negyvezes őszi buzavetéssel;
 - c) kaszáló 55 hold 971 négyzetes öl;
 - d) 4 holdnyi szőlőhely, melynek művelése megszüntetett.
 - e) legelő 187 hold 1383 négyzetes öl;
 - f) terméketlen föld, 35 hold 1523 négyzetes öl; lakházak, gazdasági épületekkel;

g) a csicsekereszturi 2., 14., 19., 39., 55., 66., 67., 68., 75., 85., 106., 129., 137., 138. és 139. számú telekjegyzőkönyvben bejegyzett 15 curialista, kik közül 14 köteles évenként 90 tenyeres napszámot, egy pedig 90 ékrös napszámot szolgálni saját élelmén, hasonlóképen 10 csicsekereszturi lakos, kik az alappal szerződési viszonyban állanak és öt 90—90 tenyeres napszámot, mások kevesebbet is szolgálnak és más munkát végeznek;

h) a vadászati és halászati jogok.

A kikiáltási ár mint évi haszonbér 10.000 K-ában van megállapítva.

2. Ötkövű lisztelőmalom a hozzátartozó és a 124. számú telekjegyzőkönyvben 185., 186., 187. és 188. helyrajzi szám alatt felvett ingatlanokkal.

A kikiáltási ár mint évi haszonbér 2000 K-ában van megállapítva.

A zárt írásbeli ajánlatokhoz bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a készpénzben esatolandó. Ajánlattevő ajánlatában tartozik nyilatkozni, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti. Az árverési és szerződési feltételek az alapok irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A naszódvidéki közp. iskola és ösztöndíjalapok igazgató választmányától.

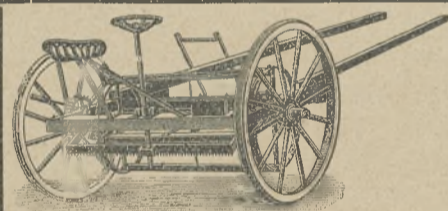
Naszódon, 1912. évi április hó 4-én.

Elnök: **Dr. D. Ciuta** s. k. Titkár: **Dr. Simon Nestor** s. k.

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, Budapest, IV. Múzeum-körút 7.

VADREPCZE GYOMLÁLÓ GÉP

mint a legjobb gyomirtó a legjobb eredményeket érte el, mert mindenütt hol vele gyomláltak a vetések **gyommentesek** lettek. Ezen géppel a gyomlálás a **legkényelmesebb, legolcsóbb** és **legbiztosabb** irtási mód is, mert ez reális munkán és nem tévedesen alapszik.

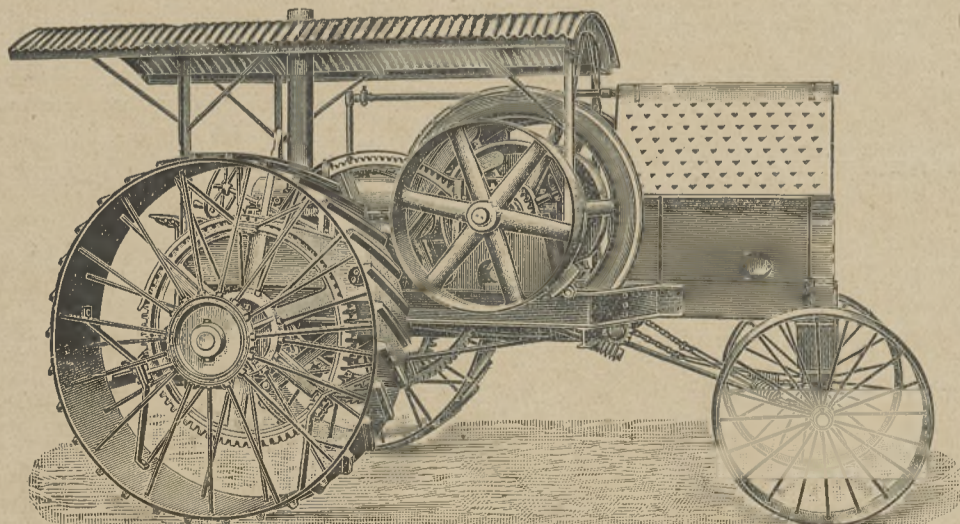
A vadrepcegyomlálógépek mint egyfogatuak szállítatnak négyféle munkaszélességben és pedig: 130, 150, 175 és 200 cm.-rel.

A gépért és eredményes működéséért teljes felelősséget vállalunk. **Leírást árjegyzékkel azonnal küld ingyen és bérmentve.**

MASCHINENFABRIK

J. NEP. HEIMRICH & SOHN IN IGLAU (MÄHREN).

„REKORD“ benzintraktor-vontatógép.

Világhírű amerikai gyártmány!

Allandó erőfejlesztése 25 lóerő!

Legnagyobb erőfejlesztése átmenetileg 40 lóerő!

Szánt 4-vasu ekevel!

Vontatóképessége bámulatosan nagy!

Csépel 54"—60" cséplőgéppel!

Sokoldalú használhatósága folytán a gazdaság legjövődélmezőbb gépe.

Kezelése egyszerű, benzin- és hűtővízfogyasztása csekély, üzeme tehát igen olcsó!

Ajánlattal és árjegyzékkel szívesen szolgálunk. **FEHÉR MIKLÓS** gépgyár részvénytársaság BUDAPEST, VÁCZI-UT 80.

Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.
Kézi, manilla és „Eagle“ aratógép kévekötözők kartellen kívül.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: 35-92.
NAGELA.

Répa- és szőlőpermetezésnél
egyaránt kitűnő szolgálatot tesz a

HAIZLER-féle

„TEMPUS” perme-
szórócső

mely minden háti permetezőre felszerelhető. Munkaképessége kisebb fogatos permetezővel vetekedik, mert egyszerre négy sor répát lehet vele permetezni. Szintugy kitűnően alkalmazható a szőlő lombjának permetezésénél alulról felfelé, a mint azt ujabban előírják!

Ára 18 korona. — Tessék ismertető füzetet kérni!

Előjegyzéseket elfogad a

Borászati Lapok szerkesztősége,

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

10% azaz tíz százalék díjvisszatérítést ad

Gazdák Biztosító Szövetkezete

mindazon biztosított tagjainak, kik 1911. évben akár egy, akár több évre nála jégkár ellen biztosítottak, ha 1912. évben ismét a Szövetkezethél fognak jégkár ellen biztosítani.

Igazgatóság: Budapest, VIII. ker., Baross-utca 10. sz.

Vezérképviselőségek: Arad, Budapest, Brassó, Debreczen, Kaposvár, Késmárk, Karlóca, Kolozsvár, Komárom, Losonc, Miskolc, Nagybecskerek, Pozsony, Szeged, Székesfehérvár, Temesvár.

Főképviselők: Békéscsaba, Dicsőszentmárton, Eger, Homonna, Ipolyság, Kassa, Kovászna, Kapuvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Nyiregyháza, Pápa, Pécs, Szabadka, Szombathely, Szekszárd, Tapolca, Zombor és Veszprém.

a hol bővebb felvilágosítások kaphatók és biztosítási ajánlatok benyújthatók.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

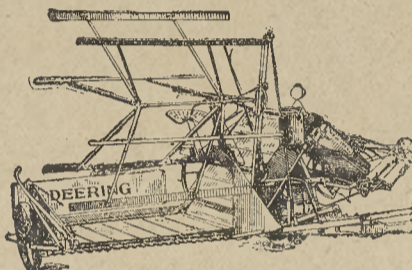
Deering-féle eredeti amerikai

aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszálógépek, tárcsásboronák,

amerikai

WEEDER

kukoriczagyomláló-gépek

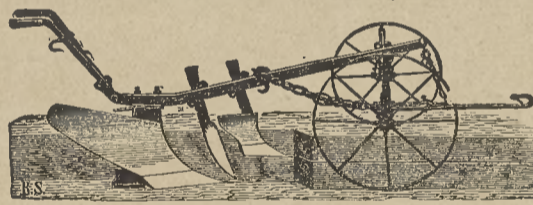

„DEERING”-féle kévekötőaratógép.

továbbá a valódi „Sack”-féle ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitűnő szőlőmivelési eszközök,

„DEERING” fűkaszálógép.

Valódi SACK-féle aczéleke.

„APOLLO” meszelő- és permetező-gépek, szalmakötélfonógépek

és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Negyvennegyedik üzemév!

ELSŐ

MAGYAR

GYAPJUMOSÓ ÉS BIZOMÁNYI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V: K., KÁRPÁT-UTCZA 9. SZÁM.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz. juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjumosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

Kivitel: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz- stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk. — A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyersgyapjubizományi osztályunk

elvállalja mindennemű zsiros (szennyes) és uszlatott (háton mosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legmérsékeltőbb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket.

Rimerítő felvilágosítással és prospektussal szívesen szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Különösen az ideai gyapju-üzleti viszonyok közt legelőnyösebb a gyapju gyári mosatása.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

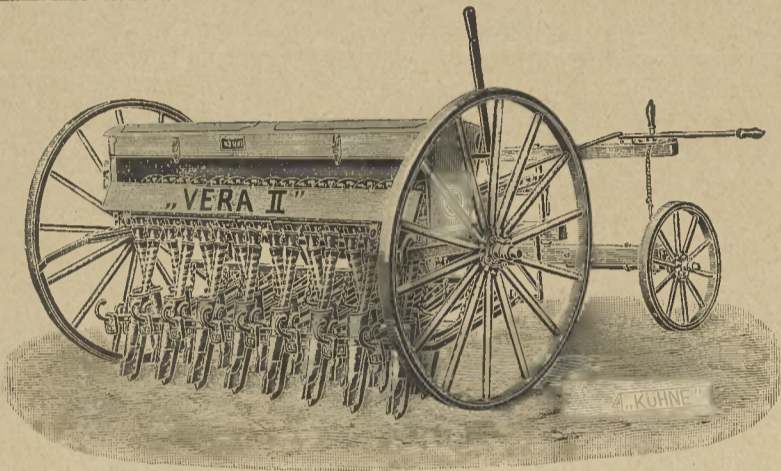
I-SZÖR
kevesebb
a gond,
II-SZÖR
kevesebb
a munka,
III-SZÖR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
BORDÓI KEVERÉK
kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre.
Bármily harmatnál permetezhet vele. Semmi üle-
déke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat!

Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett
Rézkénport és bordói port is.

Kérjen ingyen és bérmentve leírást a
FORHIN-GYÁRTÓL, BUDAPEST,
IV., VÁCZI-UT 93. SZÁM.

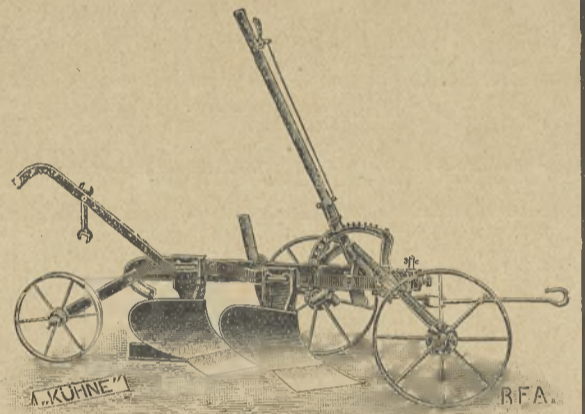
Uj „ROYAL-DRILL“ sorbahintő műtrágyaszórógépek,
szabadalmazott kanalas „VERA II“ sorvetőgépek,
„MOSONI DRILL“ és „PRIMA DRILL“ sorvetőgépek,
Lánczos műtrágyaszórógépek. — Kukoriczültető és salétromszóró taligák

elsőrendű kivitelben készülnek

„KÜHNE“
mezőgazdasági gépgyár r. t.-nál,

:: MOSON ::

Főraktár:
BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körut 57/a. sz.

Tavaszi talajmivelésre:
EKÉK, BORONÁK, HENGEREK, **KÉREGTÖRŐ HENGERBORONÁK,**
mindennemű porhanyító eszközök, **Osborne KASZÁLÓ- és ARATÓGÉPEK**
Osborne táresásboronák, Elsőrendű benzinmotoros cséplőkészletek.
Fiókok: DEBRECZEN, KAPOSVÁR, SZABADKA, TEMESVÁR.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában
gyártott legujabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

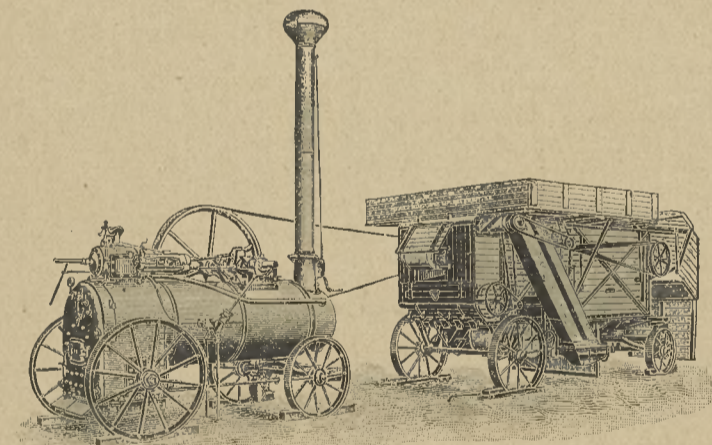
Legujabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritókanalas rendszer

és szab. **„REKORD II“** vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Rendkívül olcsó
üzemű államgépgyári **szívógázlokomobilok.**

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszálók,
államgépgyári félstabil Compound gőzgépek.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. **Malomberendezések.**

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körut 32.

